

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnštva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Neodpustno.

Zgrnila se je vsa nesreča nad Slovenijo. Plačujemo trinajstmilijardni proračun in delamo dolgove, da moremo plačati davke.

Voda si je letos izbrala Slovenijo za deželo svojega gospodstva, povodenj za povodniho, vihar za viharjem se vrste vse leto. In hudourniki so odnesli dragoceno prst z reber, v dolini so njive in travnike presuli s prodom in kamenjem; narava je stotinam in tisočem slovenskih družin uničila zadnji vir življenja. Viharji so razdejali domove, polomili in razklestili vrtove in gozdove, po celih dolinah in pokrajinah sedijo prebivalci na razvalinah svojega imetja...

Zgodnjo spomlad že so pretresli prvi klici na pomoč. Od polhovgrajskega hribovja preko ljubljanskega barja do Celja in Pohorja je ubogi človek obupno klical: Pomagajte! Pa komaj smo ga slišali, komaj se zavedli vse grozote, že so znova gnale divje sile med grozom in truščem novo razdejanje po Sloveniji. Druga nesreča je bila hujska od prve. Pa še ni konca, sledila je še tretja in četrta povodenj. Dočim so se prejšnje vsaj nekoliko omejile na gotove pokrajine, je zadnja šla svojo smrtonosno pot preko vse Slovenije. In dočim smo prej le nekateri vpili po pomoči, se sedaj, ko trka zima na vrata, vsa Slovenija zvija pod strašnimi udarci usode.

Pomagajte! Usmilite se!

Kdo naj pomaga? Za odpravo vseobčnega zla je potrebna pomoč skupnosti. Kdo naj bo to? Slovenska občina? Kje naj vzame? Naložili so ji že itak toliko bremen, da jih ne zmaguje več. Občinske blagajne so prazne in napolniti jih ni od kod. Dežela? Je nimamo več. Če bi še imeli tisti neumorno delavni deželni zbor in odbor SLS, ki je neprestano gradil, vselej hitro in izdatno pomagal, ki je iz zaostale Kranjske v pčilem desetletju naredil moderno urejeno slovensko Svjco? Toda tega danes ni več. Danes je samo centralizem.

In po volji centralistov nimamo ne okrajnih gospodarskih zastopov, ne avtonomne dežele, sploh nobene korporacije, ki bi v takem nesrečnem položaju mogla hitro in uspešno podvzeti pomožno akcijo. Kajti za take namene je treba žrtev in velikih žrtev. Zato more uspeti v takem položaju le korporacija, ki je neposredno sloni na ljudskih ramah, kjer ljudstvo nosi skoro neposredno odgovornost, tisto ljudstvo, ki je samo prizadeto. Le tak avtonomen zastop, ki je tako rekoč na licu mesta, ima dalje prepotrebno gibčnost in okretnost, da lahko takoj kaj stori. Preden se centralizirana uprava zga-ne, je prva nesreča že davno rodila novo in po nepotrebnem povečala gorje.

Sedaj smo po zaslugi in volji centralistov brez samoupravnih zastopstev. Cestni okrajni odbori in zastopi so po zaslugi uprave, ki jim ne da zakonitih prispevkov, tako zadolženi, da s 50 odstotni na nakladam odplačujejo komaj obresti. Oblasnih samouprav v šestem letu ustavnega življenja še nimamo, dasi so jih centralisti kovali v zvezde in stavili njihovo udejstvitev na prvo mesto svojega »delovnega« programa. Očetje vidovdanske ustave so imeli moč in oblast, pa so se sami zbal svojega dela in ga pustili nedovršenega. Tako visimo nekako med nebom in zemljo, vsak večji dogodek je v stanju, da vrže iz tira redno življenje, brez trdne osnove, brez pomoči smo. To so strašne posledice centralistične politike in usoda hoče, da jih najhuje čuti Slovenija, ki je samo enkrat grešila in poslala v svoje zastopstvo večje število centralistov.

Pa vendar! Saj imamo državo in vlado, ki je in mora biti tudi naša, saj v njej sedi Slovenec in zanjo glasujejo tudi Slovenci. Imamo vlado »seljaškega sporazuma«, kakor jo je krsil Radić, in v njej sedi minister Pucelj, zastopnik vseh potrebnih in trpečih slojev, kakor je gospod Prepeluh razložil pojem »kmetijske«. Ta vlada ima dolžnost, da skrbi za Slovenijo in predvsem zanjo. Kajti ta vlada ve, da Slovenija najtočneje in najobilneje plačuje davke, da plačuje kar milijone dinarjev več, kot se od nje zahteva; ta vlada ve, da milijonov iz Slovenije ne bo več, če ne bo rodilo naše polje, če ne bomo imeli cest in mostov, če ne bodo delale naše električne centrale in tovarne.

Če drugega ne, vsaj to bi človek pričakoval, da bo vlada iz grobih fiskalčnih motivov skušala popraviti vremensko nesrečo v Sloveniji, da ji zagigura redno gospodarstvo, sebi pa dohodke. In narod bi bil zadovoljen in hvaležen. Ali vedo državniki, kaj se pravi imeti hvaležen narod?

Za uzakonitev stalnih prejemkov državnih uradnikov.

NUJNI PREDLOG JUGOSLOVANSKEGA KLUBA. — VLADNA VEČINA PROTI PREDLOGU.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Zastopniki vseh opozicionalnih skupin so na današnji seji podpirali predlog posl. Kremžarja za končnoveljavno zakonsko ureditev draginskih doklad uradništva. Debata o tem zakonskem predlogu posl. Kremžarja in tovarišev je trajala skoraj tri ure.

GOVOR POSLANCA KREMŽARJA.

Takoj po prečitaniu je posl. Kremžar utemeljeval svoj zakonski predlog. Med drugim je izjavil, da je čl. 46. zakona o civilnih uradnikih natančno in fiksno določeno, kako naj se odmerjajo državnim uradnikom draginske doklade. Rečeno je, da se morajo urediti draginske doklade s posebnim zakonom. Dasi-ravno je ta zakon o uradnikih izšel 31. julija 1923, se draginske doklade še vedno niso uzakonile. Danes pa fiksiranje ni samo mo-goče, ampak je tudi nujno potrebno in koristi-no, kajti naš dinar se je popolnoma ustalil.

Nestalnost državnega uradništva je v škodo upravi.

Državno uradništvo živi v stanju negotovosti. Ta negotovost zelo škoduje državni upravi. Državno uradništvo je tisti činitelj, ki državo zastopa napram ljudstvu. Zato mora ono na eni strani imeti veliko avtoriteto, na drugi strani pa mora biti materialno dobro situirano. Mesto tega pa vidimo, da državni uradniki vsak dan bolj propadajo. Tako daleč propadajo, da prehajajo v stanje proletariata. Predvsem je temu kriva negotovost, kajti stalnost je eden glavnih momentov, ki bi moral držati državnega uradnika.

Premeščanja in nepravilne redukcije.

Govornik navaja tudi druge nepravilnosti, ki jih dela vlada napram uradništvu. Predvsem graja sistem premeščanja uradništva iz enega konca v drugi konec države. Kadarkoli se govori o znižanju plač, se obenem pojavi redukcija. O teh redukcijah se vedno govori. Nobena redukcija se ni izvršila tako, kakor je treba, to je, da bi se odpustili nesposobni ljudje, tisti pa, ki bodo ostali, da bi se jim zboljšalo plače. Ne smejo se favorizirati ljudje, ki nimajo za državno službo druge kvalifikacije, kakor priporočilo svoje stranke.

Vlada uradnikom še vedno odteguje.

Poslanec utemeljuje svoj nujni predlog za zakonsko uredbo sklepa ministrskega sveta o draginskih dokladah državnim uslužbencem. Predvsem naglašja, da je vlada ob priliki poslednje uredbe, s katero je državnim nameščencem odtegnila za poplavljenec več odstotkov, zadrževala, da bo to veljalo samo tri mesece, sedaj pa smo že prišli v četrti mesec. Kljub temu se pa ti odtegljaji še nadalje izvršujejo.

Popolno mrtvilo v vladi.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Narodna skupščina že cel teden premlevala predlog finančnega odbora za odobritev 100 milijonov naknadnih kreditov za prometno ministrstvo. Debata o tej stvari ni na višku. Vedno bolj se vidi, da vladna večina namenoma zavlačuje debato, da bi na ta način metala javnosti pesek v oči, da skupščina dela, dasiravno bi mogla skupščina to zadevo sprejeti na eni seji. Vse to dokazuje, da je sedanja vladna večina popolnoma nezmožna za vsako delo.

Vzrok nesigurnosti vlade.

Vzrokov za takšno stanje je več. Predvsem je vzroke iskati v razdrapanosti in nesigurnosti večine, na katero se naslanja sedanja Uzunovičeva vlada. Tiha borba, ki se

Tako pa »kmetška« vlada za nesrečnega slovenskega kmeta nima ne smisla ne srca. Ne samo, da je odbila vse predloge, ki jih je stavila opozicija — to je pri degeneriranosti našega parlamentarizma končno še razumljivo — tudi sama ni ničesar storila, niti za sanacijo prejšnjih, niti za zadrjo katastrofo. Ljudstvo, brez ognjišča in strehe, brez živine in hrane obupno čaka, da zapade sneg goličave in naplavljeni prod. Strašno odgovornost si kopljejo na glavo državni krmariji! Nezasišana indolencija, ki so jo zagrešili, bo posula s kamenjem tudi njihovo politično polje.

Koliko se je nakazalo Sloveniji.

Od teh prispevkov, ki so znašali v celi državi ogromne vsote in ki so v Sloveniji znesli poldrug milijon Din, se je za poplavljenec dalo 120.000 Din. Toliko je vlada obljubila. Ne vemo ali jih je tudi izplačala. Jasno je, da je ta denar, ako je res šel tja, kamor bi moral iti, za poplavljenec, samo deseti del denarja, ki se je odvzel državnim uradnikom. To postopanje napram uradništvu je protiusstavno. Narodna skupščina še do danes ni sklenila, da bi se ta denar moral tako uporabljati. Zato je vsekakor resnica, da vladni činitelji bedo poplavljenec samo izkoriščajo, da bi državnim uradnikom odvzeli denar. To je samo pretveza. Zaradi tega poslanec po dolgem utemeljevanju svojega predloga apelira na narodno skupščino, da sprejme nujnost njegovega zakonskega predloga.

OSTALA OPOZICIJA PODPIRA KREMŽARJEV PREDLOG.

Nato je govoril poslanec Moskovljević, ki je apeliral na vlado, naj zmanjša število uradništva, naj ne drži v službi strankarskih protekcionistov, ki nimajo nobenih kvalifikacij. Posl. dr. Bazala je v lepem govoru naglasil nepravilnost vladne odredbe. Energično je podpiral Kremžarjev predlog. Istotako je ugotovil, da je vladno postopanje protiusstavno. Odtegovalje 10 in še več odstotkov od uradniških plač, pomenja uvajanje novega davka. Po ustavi se morajo vsi davki enakomerno razdeliti na celokupno prebivalstvo. Nikakor se ne sme obremeniti samo en del, en razred, en stan. V istem smislu je govoril demokratski poslanec g. Agataniović. Enako sta govorila črnoгорski federalist Vuletić in sam. demokrat g. Paleček.

FINANČNI MINISTER ODKLANJA NUJNOST.

Nato je finančni minister v imenu vlade na splošno začudenje izjavil, da vlada ne more sprejeti te nujnosti, češ da naj danes, ko trpi cela država, predvsem uradniki tudi nekaj dajo.

Nato je predsednik prečival vprašanje posl. g. Grola, kako je moglo priti do poslednjega odlaganja skupščinskih sej. Predsedujoči podpredsednik g. Pasarić se je v svojem odgovoru izgovarjal, da je to storil radi katoliških praznikov Vseh svetnikov. Pri tej priliki se je povzpelo do trditve, da je to zahteval Jugosl. klub. Od strani Jugosl. kluba se je takoj ugotovilo, da je ta trditev od predsedujočega podpredsednika Pasarića neresnična, kajti Jugosl. klub ni take zahteve nikdar stavil. Pri tej priliki so opozicionalne stranke ostro obsojale nedelavnost vlade in zahtevale od nje, da preneha s to prakso.

Pašičeva rezerviranost.

Pašić sam se drži skrajno rezervirano. Kljub temu da hodijo k njemu stalno njegovi prijatelji in tisti, ki bi radi veljali kot njegovi prijatelji, oni sami nimajo jasne slike o tem, kaj Pašić hoče in kaj namerava. Eno je jasno: da je danes Pašić v klubu toliko močan, da bi lahko položaj vlade g. Uzunovića popolnoma omajal in prisilil vlado na to, da poda ostavko.

Pašić ne stori tega iz razumljivih vzrokov. On ne more vedeti, kaj bi temu sledilo. Predvsem se v tem slučaju boji, da bi se v radikalni stranki forsirala mlajša orientacija, namreč da bi med radikali prišlo do popolnega razčiščevanja, ki bi se vsled tega, ker je oblast v drugih rokah, moglo za Pašića usodno končati. Na drugi strani pa vlade ne mara podpirati. Postavil se je na stališče, da je načelnik kluba in stranke. Radi tega se mu mora predložiti vsak važnejši predlog v rešitev. Pašić pa po svoji stari navadi reševanje teh predlogov zavlačuje.

Težaven položaj vlade.

Tako je vlada v zelo nezavidnem položaju. Na eni strani ima v skupščini večino,

Vabilo

na

zbor zaupnikov SLS

ki bo v nedeljo, dne 14. novembra 1926 ob 11 v veliki dvorani »Narodnega doma« v Celju.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika stranke dr. Antona Korošca.
2. Volitev načelnika stranke.
3. Volitev prvega podnačelnika stranke.
4. Slučajnosti.

Dr. A. Korošec, t. č. načelnik.

*

Če bi kdo izmed zaupnikov pomotoma ne prejel po pošti osebnega vabila, ki velja obenem kot izkaznica, naj se zgleda ustno ali pisмено pri naših tajništvi v Ljubljani ali v Mariboru, na dan zborovanja pa pri rediteljih.

Udeležence iz bivše Kranjske opozarjamo, da vozi iz Ljubljane prvi vlak zjutraj ob 5.26 in pride v Celje ob 7.37, drugi pa ob 7.43 in privozi v Celje ob 9.53. Kdor pride s prvim vlakom, more biti v Celju pri sv. maši ob 8 v župnijski cerkvi, kdor pride z drugim, pa ob 10 v Marijini cerkvi.

Na drugi strani pa stoji dejstvo, da je večina nezmožna storiti kakršnekoli važnejše korake in sklepe. Celo zadevo komplicira ožja Pašičeva okolica, ki razširja v javnosti mnenje, kakor da bi bil Pašić popolnoma gospodar položaja, dasiravno je to neverjetno in je izključeno, da bi prišla ta ožja okolica še kdaj do oblasti.

Splošno se misli, da bo skrajni izhod te tihe borbe takšen, da bo prišel na čelo nove vlade Pašić brez svojih ožjih prijateljev. Ta vlada naj bi izvedla, kakor smo že poročali, kraljevo kronanje, nkar bi se Pašić umaknil v ozadje.

Pravilna taktika dr. Korošca.

»Politički glasnik« o sodelovanju SLS v vladi.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Današnji »Politički glasnik« piše o morebitnem vstopu SLS v vlado in pravi naslednje:

»Razširitev vladne koalicije je prešla v drugo smer. Na dnevnem redu je vstop SLS v vlado, v kateri gre za kombinacijo vlade treh plemenskih strank, ki naj bi pomagale vladi g. Uzunovića iz njegovih neprilik.

Zanimivo je, da so za to kombinacijo enako razpoloženi radikali kakor radičevci. Seveda vsakdo od njih iz svojih osebnih razlogov. Radikali bi želeli s pomočjo sodelovanja SLS okrepiti svoj položaj napram radičevcem. Gospodje radičevci pa s svoje strani računajo, da bi se z vstopom Slovenske ljudske stranke v vlado končno pokopala ideja sodelovanja radikalov in samostojnih demokratov, katerih se oni silno bojijo.

Ravno tako se nadejajo radikali, da se jim bo s tem sodelovanjem posrečilo zadati hud udarec ožjemu opozicionalnemu bloku, ki v poslednjem času sistematično ovira njihovo politiko.

Zdi se, da se g. Korošcu kljub lepim ljubam nikakor ne mudi v vlado. On že tako dolgo zavlačuje pogajanja, da je načelnik hrvatskih seljakov skoraj izgubil vsakršno potrpežljivost. Vsekakor drži dejstvo, da ima načelnik Slovenske ljudske stranke, ki se v načelu ne protivi sodelovanju z vladnima strankama, razloge za takšno zavlačevanje.

Te razloge je lahko spoznati. Preden se g. dr. Korošec odloči za vstop v vlado, hoče videti razvoj dogodkov v radikalni stranki. On se hoče natančno poučiti in spoznati moč g. Uzunovića v radikalnem klubu, kakor tudi njegove odnose napram načelniku radikalne stranke. Za njega osebno namreč, kakor tudi za njegovo sodelovanje, bi bilo škodljivo vstopiti v vlado, ki bi stala neposredno pred padcem.

VLADA SE NE UDELEZI STROSSMAYERJEVE PROSLAVE.

Belgrad, 5. novembra. (Izv.) Na večerni seji je vlada sklenila, da se z ozirom na svečanost v nedeljo, ko se bo izvršil pokop Putnika in drugih, ne bo oficijelno udeležila Strossmayerjeve proslave. S tem je končno rešena ta mučna afera. Vlada je pokop vojvode Putnika porabila kot dober izgovor, da se odtegne zagrebškim svečanostim.

Poslanec Sernec za poplavljenice.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Posl. ing. Sernec in drugi poslanci Jugoslovanskega kluba so vložili na vojnega ministra radi poslednje katastrofe v Sloveniji posebno pismo, v katerem zahtevajo, da naj čim prej odredi, da se dajo tehnične čete na razpolago za popravilo prometnih objektov. Poleg tega je posl. Sernec osebno interveniral pri ministru, ki mu je obljubil, da bo takoj dal potrebno naredbo. Istotako je posl. Sernec interveniral pri ministru Vujičiču, ki je obljubil, da bo poslal več inženirjev iz drugih krajev. Dejal je, da je že danes nakazal denar za nekatera mesta in da bo ves denar, kolikor ga ima, nakazal in da bo storil pri finančnem ministru potrebne korake.

Osamljeni Pribečević.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Najbolj osamljena skupina v parlamentu je vsekakor samostojno demokratiški klub, ki se je v poslednjem času poskušal približati predvsem demokratiški stranki. Vendar so ta prizadevanja SDS ostala brez uspeha. Položaj Pribečevićeve skupine je bolj kakor kdaj brezupen. »Politički glasnik« piše o tej zadevi sledeče:

»Za g. Pribečevića se misli, da med ljudstvom dobro stoji. Ako se upošteva njegova zares agitacijska aktivnost in prisotnost ljudstva na njegovih shodih, to ne bi bilo izključeno. Toda radi tega je vodja sam, demokratov svojo stranko privedel v parlamentu v zelo nezaviden položaj. Sam, demokrati so ostali popolnoma osamljeni.

Ta položaj v nekaterih vrstah sam. demokratov niso sprejeli ravno preveč dobro. Posebno ne v tistih krajih, kjer še niso popolnoma prekinili zvez z vrstami Davidovičevih demokratov.

Breme te strankine osamljenosti tudi sam načelnik zelo težko prenaša. Zato je on prijateljsko sprejel idejo ustvaritve čvrstjšega in širšega opozicijskega bloka. Trdi se celo, da je dopustil posl. Grisogonu, da preišče šanse za takšno sodelovanje z demokrati.

Vloga g. Grisogona ni rodila nobenih sadov. G. Davidović je odklonil vsako sodelovanje s Pribečevićem in njegovo stranko. Pri tej priliki se je v demokratiških krogih trdilo, da je g. Davidović, ko se mu je predložilo zblizanje s Pribečevićem, odločno odgovoril: »Pustite me na miru! Jaz sem se enkrat za vselej osvobodil Pribečevića in njegovih fiksnih idej.«

Opozicija proti nedelavnim ministrom.

Belgrad, 5. novembra. (Izv.) Dopoldne so imeli voditelji opozicije g. dr. Korošec, g. Davidović in g. Joca Jovanović sestanek. Pri tej priliki se je govorilo o tem, da nekateri ministri prav nič ne delajo, marveč se brigajo samo za to, da politično okrepijo svoj položaj. Proti tem ministrom se bo energično nastopilo. Oni ne samo, da popolnoma zanemarjajo svoj položaj v resoru, ampak na ta način ovirajo tudi normalno funkcioniranje državnega aparata. Tudi se ne držijo parlamentarnih predpisov. Radi tega bo opozicija storila korake, da se zakon o ministrski odgovornosti spremeni, da se bodo lahko takšni ministri poklicali na odgovornost.

Kongres Davidovičeve stranke

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Glavni odbor demokratiške stranke je imel nocoj sejo, na kateri se je končno veljavno določil dnevni red strankinega kongresa. Dnevni red je sledeči: Poročilo g. Davidoviča o političnem položaju, poročilo g. dr. Šumenkovića o parlamentarnem delovanju demokratiškega kluba, poročilo dr. Kumanudija o samoupravah, poročilo g. Veljkovića in Šečerova o gospodarski krizi in davčni reformi. Končno se je sklenilo, da se bosta v imenu demokratiške stranke udeležila Strossmayerjeve proslave Miča Anić in dr. Angjelinovića.

KAZENSKI ZAKONIK.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Za jutri popoldne ob petih je sklicana seja zakonodajnega odbora. Razpravljalo se bo o kazenskem zakonu.

TRANZITNI PROMET.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Posl. dr. Gosar in lovriši so vložili na ministra za promet vprašanje radi tranzitnega prometa Dravograd—Celovec in Celovec—Jesenice. Poslanci zahtevajo, da se zadeva čimprej uredi in da se čimprej sklene v Nemško Avstrijo v ta namen potrebni dogovor.

RAZMEJITEV Z ROMUNJO.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Popoldne je parlamentarni odbor sprejel konvencije o razmejitvi z Romunijo.

FRANCOSKI PRORAČUN.

Pariz, 5. nov. (Izv.) Po poročilu min. predsednika Poincarreja, ki je z optimizmom govoril o splošnem političnem položaju, je min. svet vzel na znanje poročilo fin. ministra, da je finančni odsek sprejel proračun za prihodnje leto. Po tem proračunu znašajo dohodki 39.959 milijonov frankov, izdatki pa 39.260 milijonov frankov. Prebitok znaša torej 599 milijonov frankov.

Smrtna kazen in nova policija naj reši fašistovski režim.

Divjanja fašistov v Gorici.

Rim, 5. novembra. (Izv.) Danes dopoldne je imel ministrski svet sejo. Na predlog ministra za notranje zadeve je ministrski svet odobril naslednje ukrepe: 1. Revidirajo se vsi potni listi in anulirajo vsi od 9. novembra dalje razen onih, ki veljajo za vrnitev v domovino. 2. Določi se stroga kazen za one, ki hočejo brez potnega lista prekorčiti mejo. Straža je dolžna streljati za onimi, ki bi hoteli čez mejo po prepovedani poti. 3. Za nedoločen čas se prekličejo imenovanja odgovornih urednikov vseh listov, ki so nasprotni režimu. 4. Razpustijo se vse stranke in društva, ki nasprotujejo vladi. 5. Vsi oni, ki bi skušali prevreči socialni red ali ovirati delovanje vlade se konfirirajo. 6. Določi se stroga kazen za vsakogar, ki nosi brez pravice obleko ali znak fašistovskih organizacij. 7. Pri vsakem poveljstvu milične legije se ustanovi politična poizvedovalna služba.

Na predlog pravosodnega ministra Rocco je odobril ministrski svet zakonski načrt, ki uvaža smrtno kazen. Ta načrt pride še pred parlament. Smrtni kazni zapade po tem načrtu vsakdo, kdor izvrši napad na kralja ali regenta, kraljico, prestolonaslednika in šefa vlade. Ta zakon ostane v veljavi pet let in je retroaktiven za one procese, ki so v teku. Nadalje predvideva ta zakonski načrt sledeče kazni: 1. Kdor pripravlja ali načeluje upor proti državi, se kaznuje z ječo 15—30 let. 2. Kdor s tiskom zagovarja ali ščuuva k upor, se kaznuje z ječo 5—15 let. 3. Kdor skuša obnoviti razpuščena društva ali stranke z zaporom 3—10 let. 4. Kdor izven države razširja tendenciozne vesti o razmerah v Italiji in s tem škoduje kreditu države z ječo 5—15 let. Če je obsojen in contumaciam, izgubi državljanstvo in se mu zapleni imetje. Zločine, ki jih predvideva ta zakon, sodi posebno sodišče po vojaški in vojni proceduri. Sodišče je sestavljeno iz predsednika, ki je general v armadi, in pet miličnih častnikov. Sodnike imenuje vojni minister.

Rim, 5. novembra. (Izv.) Današnji dan utegne biti historičnega pomena za fašizem. Za dopoldne je sklicana seja ministrskega sveta, zvečer pa ima svojo sejo veliki fašistovski svet. Ministrski svet kakor tudi veliki fašistovski svet se bosta bavila z istimi vprašanji, to je s takojšnjo uvedbo smrtnih kazni, ki velja tudi za nazaj, z reorganizacijo policije in še z nekaterimi drugimi še neznanimi ukrepi, ki so potrebni, da se režim vzdrži.

FAŠISTI UNIČUJEJO IMETJA SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ V GORICI.

Gorica, 5. novembra. (Izv.) V noči od 4. na 5. novembra so vlomili fašisti v »Trgovski

dom«, uničili prostore »Glasbene matice« in zmetali vse pohištvo na cesto. Nato so polili pod z bencinom in zažgali. Vendar so gasilci ogenj pogasili. Druga gruča se je popela do visokega pročelja ter s kladivom razbijala napis »Trgovski dom« ter napisala »Eviva l'Italia«. Ravnotako so razbili napis na Solškem domu. Nadalje so ob vzkljukanju »Doli s Slovenci! Smrt njim!« udarli v prostore »Zveze prosvetnih društev« in razbili vse pohištvo. Končno so vlomili v prostore političnega društva Edinost, kjer ima svoje prostore odvjetnik dr. Bitežnik, ter uničili vse. Na »Katoliško tiskarno« so skušali trikrat navaliti in sicer ob 7., 8. in 1¼ ponoči. Bilo je nad 200 fašistov, ki so se udeležili teh vlovov in napadov. Tretjič so se pripeljali na avtomobilih; vendar pa je vojaštvo k sreči zabranilo napad in uničenje tiskarne.

Gorica, 5. novembra. (Izv.) Fašisti so danes preprečili poslovanje podružnice Kreditne banke. Ravnatelj banke je takoj interveniral pri jugoslovanskem konzulu v Trstu.

POLKOVNIK GARIBALDI ARETIRAN.

Pariz, 5. novembra. (Izv.) Kakor poročajo časopisi iz Nice, je bil aretiran znani italijanski polkovnik Garibaldi Ricciotto. Pri hišni preiskavi so našli mnogo kompromitirajočih dokumentov, ki kažejo, da je stal Garibaldi v najožjih stikih s protifašistovskim gibanjem. Vendar trenutno njegova vloga še ni popolnoma razjasnjena, ker je tekem zadnjega tedna stopil v stik tudi s fašistovskimi zastopniki ter s fašistovskim policijskim nadzornikom Rappallo, ki je prišel iz Italije z nalogo, da nadzira gibanje protifašistov na rivieri.

Uradna agencija »Havas« pripominja, da je bil bivši polkovnik italijanske legije Garibaldi v Nice zaslišan po posebnem komisarju. To se je zgodilo v zvezi z nedavnimi francosko-italijanskimi spopadi. Pri hišni preiskavi Garibaldijevega stanovanja so zaplenili več važnih listin.

Padua, 5. novembra. (Izv.) Včeraj so med demonstracijami uničili fašisti škofovsko tiskarno ter prostore katoliškega dnevnika.

Videm, 5. novembra. (Izv.) Pri demonstracijah so fašisti zažgali tri hiše opozionalcev.

FAŠISTI IZGANJAJO ČASTNIKE.

Rim, 5. novembra. (Izv.) Danes so dobili inozemski italijanski (med temi tudi mnogo Nemcev) od italijanske časnikarske zveze poziv, da ne smejo več prestopiti praga društvenih prostorov. Znano je, da so že preje dobili isti poziv dopisniki opozicijskih listov.

Požar v vevški papirnici.

Snoči ob šesti uri je naenkrat nastal silen požar v papirnici v Vevčah pri Ljubljani. Goreti je začela sušilnica in takoj nato še mlazarska delavnica. Ta dva objekta sta pogorela. Ogenj se je širil z bliskovito naglico in dasi je bila motorna brizgalna vevške požarne brambre takoj na mestu in je delala z vsemi silami, so plameni že objemali sosedne objekte, ko je kot drugo prihitelo po 10 minutah na kraj požara ljubljansko poklicno gasilstvo z mestno motorno brizgalno. Šele tem se je po 2 in ¼ urnem neprestanem delu posrečilo, da so požar lokalizirali in ugonobili v toliko, da ni bilo več nevarnosti za večji izbruh.

Reševalnih del so se z vzgledno požrtvovalnostjo udeležili tudi ljubljanski prostovoljni gasilci, dalje gasilna društva: Moste, Hru-

šica, Zgornji Kašelj, Bizovik in Štepanja vas.

Na kraj nesreče je prihitelo celokupno orožništvo s Fužin s svojim poveljnikom na čelu. Da so reševalna dela mogla napredovati z mrzlično naglico in da se je ohranil vzoren red, je nedvomno velika zasluga orožniške posadke.

Dasi je bila tovarna v polnem obratu, vendar človeških žrtev ni bilo. Kako je požar nastal, tega doslej ni bilo mogoče ugotoviti. Škoda se ceni na približno 80.000 Din.

Požar je bil velikanski. Ognjeni sij se je videl v Ljubljano in po vsej ljubljanski okolici. Ko je še topovski strel z Grada naznanil požar, je stotine radovednežev hitelo na ljubljanski Grad, od koder je bilo mogoče požar natančno opazovati.

Njihovo nasprotstvo proti Radiću je tako veliko, da so se izjavili celo proti vsakemu sodelovanju s pristaši Radičeve stranke v komunalni politiki.

MADŽARSKA ZGORNJA ZBORNICA.

Budimpešta, 5. nov. (Izv.) Na današnji seji parlamenta je govoril min. predsednik Bethlen, ki je najprej zavračal očitke poslance Nagya in se nato dotaknil vprašanja nove zgornje zbornice. Poudarjal je potrebo, da se ustanovi taka zbornica, ter izjavil, da bi imeli pravico, sedeti v zgornji zbornici le oni Habsburžani, ki so madjarski državljani in ki govorijo madjarski jezik. Kar se tiče predloga, da naj bi imel pravico sedeti v zgornji zbornici tudi državni upravitelj, je Bethlen mnenja, da to ne gre, dokler je državni upravitelj v funkciji aktivnega državnega poglavarja; priznava pa to pravico državnemu upravitelju, čim stopi v pokoj in ni več na čelu države. Nato se zavzema Bethlen za madjarsko aristokracijo in plemstvo proti socialnim demokratom, ki so povzročili boljševiško vladno na Madjarskem (Viharen aplavz na desnici — vpitje v sredini pri soc. demokratih). Zlasti veliko pozornost so vzbudila izvajanja poslanca Friedricha (neodvisen), ki je — dasi legitimist — izjavil, da bodi Madjarska rajši republika, če že ni mogoča restavracija Habsburžanov.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Beleške

△ Uspehe, in sicer realne, zahteva N. D. od SLS in piše nerealne, demagoške beleške na njen naslov. SLS mora doseči, sicer so ji mandati le za parado. Parada je torej N. Dnevniku vse petletno trpljenje naroda, za parado SLS požira grenko pičo opozicije — vse za parado. Ni pa paradiral Radić, ko je sedel leta 1921. v Zagrebu, namesto da bi realno delal, da bi se v ustavi zajamčile pravice Slovencev in Hrvatov. Tudi Pucelj ni delal parado, ko je poslal svoje junake glasovat za vidovdansko ustavo in sedi že cela leta na ministrskem sedežu, ne da bi Slovenija imela kaj od tega. To so seveda za »N. D.« uspehi in ne parada.

Mariborske zahteve SDS.

Kdor hoče biti demagog, mora staviti nebroj zahtev, da ljudstvo sliši besedo. Prav pa je, če vidi tudi delo.

Demokratske mariborske zahteve hočejo predvsem ravno linijo — centralizma, nato vpeljavo srbskega davčnega sistema, demokratsko gospodarstvo potom trgovske in obrtno-zbornice (po zgledu Slavonske banke), »depolitizacijo vseh uradov in šol« (zdej, ko so jo po demokratsko vpolitizirali), in mnogo drugega, kar naj bi bilo kot pesek v oči javnosti, da se na ta način pokaže »edino delavni in stvarni klub SDS«.

Grenek je za SDS, ki je bila vajena vladne pogače, črn kruhek opozicije, to je povod vseh teh številnih zahtev, ki jih »Jutro« samo ni smatralo za resno, pa jih je prislonilo med reklamo, res, reklamo za SDS. A to je reklama pred konkurzom.

Visoka Drava.

Maribor, 5. novembra 1926

Včeraj smo beležili, da grozi obdravskim delom Maribora poplava. Drava je v četrtek popoldne in proti večeru tako narasla, da je poplavlila usnjarsko tovarno, ki so pa bile pravčasno opozorjene na nevarnost in so pospravile predmete, katere bi lahko odnesla voda. Poplavljen je tudi del Melja in del ceste iz Maribora proti St. Petru. Okrajna cesta Fala—Sv. Lovrenc je 1 m pod vodo in je vsak vozovni promet nemogoč. Danes v petek zjutraj je Drava padla le za kake 3 cm, a se bo proti popoldnu dvignila, ako bo sijalo sonce in se bo začel topiti gorski sneg. Znatni porast Drave pospešuje koroška jezera, ki so razlita že od sobote naprej.

Za Falo ni nikake nevarnosti in hrumi valovje preko jezera skozi 4 deloma odprta vrata. Turbine bi ne mogle več obratovati, ako bi se voda dvignila še za 1 m 20 cm, a do tega še bo prebralo.

Stavbeni les še vedno plava po Dravi, a če ne upa nihče loviti s čolni, ker voda preveč dere. V četrtek popoldne so se skušali lotiti omenjenega dela štirje moški v čolnu pri Felberjevem otoku, a so se komaj rešili, da jim vrtnec ni pogoltnil čolna z njimi vred.

Preveč visoka Drava, in to že celi teden, je velika izguba za lesne trgovce v Dravski dolini, ki so mislili ravno ta teden izplaviti večje množine lesa proti jugu. Kakor hitro bo padla Drava na normalo, bodo zaprli spustilnik za splave na Fali, ker ga bodo popravili in s spravljanjem lesa potom splavov ne bo par mesecev nič.

Zarota proti španskemu režimu.

Pariz, 5. nov. (Izv.) Ob priliki aretacije polkovnika Macije se poroča, da so se v neki novozgrajeni vili v okolici Čerpignana zbirali nekateri generalštabni častniki in Macija. Policija, ki je postala pozorna, je aretirala Macijo in pet drugih oseb. V vili so našli veliko skladišče orožja. Meja proti Franciji je strogo zastražena.

St. Laurenz, 5. nov. (Izv.) Aretiranih je bilo še 142 oseb. Po poročilu Petit Parisiena pa je bilo aretiranih 115 zarotnikov, in sicer 35 Italijanov in 80 Špancev. Med Italijani se nahajajo tudi nekdanji fašistovski general Beltram.

Pariz, 5. nov. (Izv.) Časopisje poroča, da je 700 Kataloncem uspelo prekorati špansko mejo.

Pariz, 5. nov. (Izv.) Na podlagi izvedene hišne preiskave je aretirala policija pet Špancev, ki so osumljeni, da so soudeleženi pri katalonski vstaji.

Toulouse, 5. nov. (Izv.) Tukajšnja policija je izvedla v stanovanjih onih Špancev, ki so bili pobegnili iz mesta, hišno preiskavo in zaplenila mnogo dokumentov, ki so v zvezi s katalonsko vstajo.

OGROMEN POŽAR NA ROMUNSKEM.

Bukarešt, 5. nov. (Izv.) V bližini Focian razsaja na ozemlju 13 km² velikanski požar, ki je zajel ogromne komplekse gozdovja. Za gašenje ognja je bilo pozvano vojaštvo. Vendar napreduje gašenje jako počasi, ker je vročina tako velika, da se ni mogoče ognju približati.

POVODENJ NA JUŽNEM TIROLSKEM.

Innsbruck, 5. nov. (Izv.) »Innsbrucker Nachrichten« poročajo, da je visoko vodovje pričelo padati. Škoda, ki jo je povzročila Adiza, Eisack in Rienz, se ceni na več kot dvajset milijonov lir. Adiza je preplavila na ozemlju več kakor 100 m širine polja in druge nasade, si utrla novo strugo in se je šele pri Sargonzanu vrnila v staro strugo.

Kaj se godi doma

Petdesetletnica Vincencijeve družbe.

Vincencijeva družba za prostovoljno oskrbovanje siromakov in za varstvo mladine v Ljubljani proslavi petdesetletnico svojega karitativnega delovanja jutri v nedeljo, dne 7. novembra 1926. po sledečem redu:

1. Dopoldanska slovesnost v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani:

a) ob pol 10. uri cerkveni govor (č. g. župnik Matija Škerbec, podpredsednik Vincencijeve konference tržiške);

b) ob 10. uri slovesna pontifikalna sv. maša, ki jo služi presv. g. knezoškof dr. Anton Bon. Jeglič, pokrovitelj Vincencijeve družbe;

c) slovesni »Te Deum«.

2. Popoldanska slavnost v Marijanišču. (Samo za moške.)

a) ob pol 3. uri otvoritev slavnostnega zborovanja po družbenem predsedniku;

b) nagovor družbenega pokrovitelja presv. g. knezoškofa dr. Ant. Bon. Jegliča;

c) slavnostni govor g. Karla Pirca, predsednika Vincencijeve konference tržiške: »Vincencijeva družba — petdesetletnik«;

d) slavnostni govor č. g. priorja Valerijana Učaka, predsednika ljubljanske stolne Vincencijeve konference: »Naša karitas in humanitarna dobrodelnost«;

e) v marijaniški kapeli slovesne litanije in molitve za umrle družbenike in družbene podpirance (opravi g. knezoškof).

K popoldanski slavnosti v Marijanišču so iskreno vabljeni vsi člani, dobrotniki in prijatelji Vincencijeve družbe, pa tudi drugi moški, ki se zanimajo za prelepe in prevažne karitativne naloge med Slovenci.

Centralni svet Vincencijeve družbe v Ljubljani.

Petdesetletnica stolne Vincencijeve konference sv. Nikolaja v Ljubljani. Stolna Vincencijeva konferenca sv. Nikolaja v Ljubljani proslavi svoj 50 letni jubilej tudi še posebno lepo s tem, da ima v nedeljo, dne 7. novembra t. l. ob 7. uri zjutraj v križevniški cerkvi sv. mašo in skupno sv. obhajilo. — Po sv. maši pogosti konferenca vse svoje oskrbovance v križevniški dvorani. — Centralni svet vabi vse ljubljanske in okoliške Vincencijeve konference, da poskrbe, da se tudi njihovi člani, dobrotniki in prijatelji v kar najboljšem številu udeležijo te sv. maše in skupnega sv. obhajila.

Besede in dejanja.

Prosvetni oddelek v Ljubljani je tekom enega leta poslal podrejenim šolskim zavodom par lepih, vzgojopraktičnih okrožnic. Namen: Učiteljstvo naj bi mladino moralno dvigalo ter obvarovalo — kolikor pač šola zmore — pred nevarnostjo ulice in raznih pohujševalnih prilik. — Na Bledu je naša ženska inteligenca sprejela prav zdrave resolucije proti npravnim propadlosti, ki se širi tudi med mladino. Vzroki: umazani tisk, pohujšljivo časopisje, kvarne predstave v kinu in drugod.

Ali okrožnice in kongresi kaj pomagajo? Ali opomin učiteljev kaj zaleže, če se v vzgojo vtikajo nepoklicani in ljudje, ki iščejo le dobičkal?

Za danes n. pr. vabijo plakati, nabiti v prostorih ljublj. mešč. in srednješolskih zavodov, pod nedolžnim imenom »Mladinska predstav« šolsko mladež v gledališče. Na sporedu je »Skopuh«. — Ne spuščamo se v kritiko igre. Toda že vloge oseb, ki so natlsnjene, pričajo, da stvar ni za mladino. Tu (na plakatu) beremo: »H. zaljubljen v Marijano.« — »N. ljubljanka.« — »O. ljubimec.«

Oblačila

za gospode in otroke kupite najugodnejše pri staroznani trdki

I. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

Newyorški centralni kolodvor.

Veliki centralni kolodvor v Newyorku ne samo da je največji kolodvor na svetu, najlepši in najudobnejši, ampak ima še nekaj, kar ga odlikuje pred vsemi drugimi kolodvori: namreč, da je to kar celo mesto, v katerem stanujejo, žive in opravljajo svoje posle tisoči ljudi, sploh lahko tam prebivajo vse življenje, ne da bi morali pri tem kdaj stopiti na ulice Newyorka.

Skoz ta kolodvor gre mesečno tri in pol milijona potnikov. Dnevno se zbira tam okoli četr milijona obiskovavcev. Vlaki prihajajo in odhajajo po dveh nadstropjih. V pritličju leži nič manj kot 26 tirov, v zgornjem nadstropju pa kar 66. Kolodvor v svoji celotnosti se razprostira v dolžini vseh tračnic preko 50 kilometrov. V notranjosti tega kolosa se vrste ogromne čakalnice, restavracije, nešteti trgovski lokali, kjer moreš kupiti vse, kar hočeš. Tu se nahaja tudi ogromen poštni urad. Vse to predstavlja ne majhno, ampak naravnost veliko mesto.

Znano je, da je Amerika praktična dežela. Nekega dne se je vprašala železniška uprava, ali bi se ne dal izkoristiti prostor med obširno progovno mrežo tega kolodvora. In prišli so gospodje na misel, zgraditi nad tiri stavbe, ki bodo služile v druge svrhe. Sklenili so postaviti med tiri traverze in zgraditi ogromne oboke, ki bodo nosili razna poslonia. Rečeno,

Zdi se, da uprava gledališča na svojo roko vabi mladino, ne da bi bila šolska oblast dala svoj »placet«. To nikakor ne bi bilo v redu. Za mladino je odgovoren — poleg drugih — prosvetni oddelek, zlasti kar gre potom šole. Naj se zaveda razlišiti in uredi. Starši bodo vedno sodili, če šola priporoča, mora biti že stvar dobra!

Končno: Ali bomo vedno še pajčevine pometali, pajke pa pustili, da bodo naprej in naprej predili!

Slava naše vojne mornarice.

Dne 31. oktobra se je vršila slava naše vojne mornarice v spomin na dan, ko so se po prevratu leta 1918. prvokrat dvignile naše zastave na vseh vojnih ladjah bivše avstroogrske mornarice.

Slava se je vršila v Gjenoviču, kjer je sedež poveljstva vojne mornarice v Boki Kotorski.

Boka Kotorska je bila okrašena z zastavami, a grom topov je oznanjeval ta zgodovinski dan. Rezanju kolača in slavi so prisostvovali admiral Metod Koch, general Milojevič, oficirski zbor, moštvo vojne mornarice in vse osebnosti Boke Kotorske.

Pri tej priliki je imel admiral Metod Koch pomemben govor, v katerem je orisal vso zgodovino naše vojne mornarice od Zvonimirjevih časov pa do danes in pojasnil vse dogodke v svetovni vojni in po prevratu, pri katerih je on sam aktivno sodeloval.

Vzklikalo se je kralju, kraljici in najmlajšemu mornarju prestolonasledniku Petru. Poslani so bili pozdravni brzojavi kralju in ministru vojske in mornarice.

Z obedom se je končala dopoldanska slavnost. Nadaljevala se je zvečer v oficirskem domu v Tivatu kasno v noč.

Vihar podrl cel gozd.

V noči od 29. na 30. oktobra je vihar ob cesti, ki vodi iz Vodic v Cerklje, podrl cele predele gozda v smeri od Olševka do Lahovč v širjavi 1 km. Cesta v Cerklje je bila 2 dni od drevesnih debel zaprta za promet. Drevje je vihar izruval, če ne pa zlomil. Smreke in hrasti do 40 cm debeli, so zlomljeni tik nad koreninami. Oškodovani so posestniki iz Vodic, Lahovč, Olševka in Brnikov. Enemu posestniku iz Lahovč je podrla dobesedno ves gozd.

Zgradba poslopja čekovnega zavoda v Ljubljani.

Kakor znano, je mestna občina ljubljanska prodala poštočekovnemu zavodu v Ljubljani okrog 1000 m² zemljišča ob Aleksandrovi cesti. Z ozirom na namen čekovnega zavoda, da si tam postavi lastno uradno poslopje, cena zemljišča tudi ni bila visoka. Občina je po prodaji takoj podrla tam stoječe poslopje, ki je nekdanj služilo kot vojaško skladišče in je tako odstranila oviro, da se ne bi zidanje čekovnega zavoda zavleklo. In res! Poštočekovni zavod je razpisal za najboljšo osnutko merjavane zgradbe posebne nagrade. Od vseh predloženih projektov je najbolj konveniral oni tehnika Lavrenčiča. Načrti so bili na to predloženi Generalnemu direktorju poštne hranilnice v Belgradu, da jih odobri in odredi za zgradbo palače potrebne kredite. Generalna direkcija sama priznava nujnost, da se podružnico poštne hranilnice v Ljubljani namesti v lastne prostore.

Načrt tehnika Lavrenčiča predvideva trnadstropno lepo arhitektonsko okrašeno palačo z glavnim fasadnim licem ob Aleksandrovi cesti ter ob Tomanovi ulici proti Narodnemu domu. Tudi mestna občina je bila popolnoma zadovoljna z Lavrenčičevim načrtom, ker bi bila stavba prav monumentalnega značaja, bila dostojen sosed palači Trboveljske premožokopne družbe in bi bila enotnost zazidave Aleksandrove ceste dosledno izpeljana. Sosed bi ji bil Narodni dom in Narodno gledališče in v neposredni bližini ostale res lepe stavbe okrog njih.

Merodajni krogi generalne direkcije poštne

hranilnice pa se s tako obsežnim in slajnim projektom nikakor niso mogli spoprijazniti, baje ker bi tako poslopje preveč stalo. Mesto tega pa so hoteli Lavrenčičev načrt reducirati ter zgraditi samonadstropno poslopje z mansardnim podstrešjem in enim pročeljem. Zamislili so si torej stavbo samo za najnujnejše uradne potrebe. Pozneje pa naj bi se zgradilo še ostalo pročelje in dvorišni trakti. Na ta način bi na najlepšo ljubljansko ulico prišla spakedrana stavba, katera bi kazila vso okolico in napravila na vsakega domačina, a še bolj na tujca najslabši vtis. Kolikor smo se mogli informirati pri merodajnih krogih, je mestna občina odločno ugovarjala taki nameri ter je zahtevala, da se stavba spravi v sklad s stavbenim načrtom mesta ter je predlagala, da se stavba izvrši po Lavrenčičevem načrtu, a radi zmanjšanja gradbenih stroškov naj bi se dvorišni trakti zaenkrat opustili.

Medtem pa so se po časopisju širile vesti, da namerava ministrstvo pošte in brzojava kupiti hišo Jadransko-podunavske banke na vogalu Selenburgove in Aleksandrove ceste. Merodajni činitelji so že skoro prepričali poštno upravo, da to hišo kupi. Potrebno je bilo precej truda in prepričevanja, da se je ta namera slednjič opustila.

Bilo je vnovič odločeno, da se sežida za čekovni zavod novo poslopje, ki bi povsem odgovarjalo modernim zahtevam. Na nerazumljiv način pa se je pričel stavbe zavlačevati, dokler ni javnosti iznenadila vest, da se poštna uprava na novo pogaja z Jadransko-podunavsko banko in sicer to pot za bančno vogalno hišo na Miklošičevi in Pražakovi ulici. Časopisje je takoj beležilo te vesti in opozarjalo, kako nesmiselno, neekonomično bi bilo kupovati tako poslopje, ki je popolnoma neprimerno za uradne prostore in poslovne namene poštne hranilnice. Iz tesnih stanovanj in hodnikov v tej hiši nikakor ni mogoče napraviti prostornih in higijskih uradnih lokalov. Posamezni hodni-

Slovenci v Italiji

Edinjaški tisk in katoličanstvo.

Oficielno stališče edinjašev napram veri in cerkvi je znano: »Mi spoštujemo vero, vera je nam najzvišnejša stvar. Toda vera na Primorskem ni v nevarnosti, zanjo skrbijo že katoliška cerkev, ki je najmočnejša ustanova na svetu. V nevarnosti pa je narodnost primorskih Slovanov in na nas je, da skrbimo predvsem, da se narodnost ohrani.« To so glavni stavki iz izjave duše edinjaške gibanja v Trstu, ki je bila namenjena javnosti. Po tej izjavi bi človek sodil, da se je politično društvo »Edinost« v Trstu postavilo le na pasivno stališče napram veri in tudi Cerkvi sami. In tudi edinjaški tisk napravi priprostemu čitatelju v prvem trenutku vtis, da je veren propagator tega stališča. Saj tržaški voditelji vedno in vedno ponavljajo: Naša draga »Edinost« je taka, da jo lahko vsak duhovnik mirno vzame v roke. In vendar je temu precej drugače. »Edinost« in njeno dete »Novice« skušajo z raznimi poročili o cerkvenih slavnostih zakriti svojo barvo, a tu pa tam se skorja nekoliko odlučiti in prikaže se prava barva, torej ne samo golota; kajti edinjaški tisk ima svojo barvo in sicer liberalno protiversko.

Vzemi v roke tednik »Novice«, št. 42. V »Novicah« najdeš notico »Strašna statistika«, kjer se našteva, koliko ljudi je v srednjem veku zadela strašna smrt zaradi raznih zločinov, koliko jih je bilo sežganih radi čarovništva. Med popisom najdeš tale stavke: »Priporočamo (podčrtali mi), da so na grmadi sežigali ljudi zaradi čarovništva z odobravanjem cerkvenih oblasti.« Ta pripomba pojde čisto gladko mimo onega, ki pozna zgodovino, in ne bo niti najmanj vplivala na njegovo versko prepričanje. Kaj pa priprost kmet, ali se ne ustavi začuden pri takih pripombah? Kako naj se oklepa cerkve, ki je sežigala ljudi v srednjem veku? Kako naj spoštuje danes njene duhovnike?

Čudno je res, da se celo med duhovniki na Primorskem dobijo taki, ki ne izprevidijo ali pa radi svoje osebnosti trme nečejo izprevideti, da se

ki pa nimajo niti direktne razsvetljave. Glavno stopnišče je konstruirano zelo neugodno, pa bi bilo za promet s strankami popolnoma neprikladno. To poslopje je bilo zgrajeno za stanovanja in kot tako služilo svojemu namenu. Tudi Waltherjeva hiša v Beethovni ulici je bila prvotno samo za stanovanja določena. Kasneje šele se je v njej ustanovil inštitut in pozneje druga državna gimnazija. Sedaj služijo prostori poštne hranilnici. Selitev iz ene stanovanjske hiše v drugo večjo pa bi pomenila povečanje stanovanjske bede v mestu samem. Mesto, da bi si državna podjetja, kakor je poštna hranilnica, sama zgradila uradne prostore in povrh še stanovanja za svoje uslužbenice, bi bilo v slučaju nakupa in adaptacije te hiše za poslovne prostore čekovnega zavoda vrženih na cesto 14 strank in odstranjenih več trgovskih lokalov.

Ne glede na to pa tak zavod kakor je poštna hranilnica ne spada na periferijo mesta, ampak na tako mesto, ki pripada najožjemu centru glavne prometa.

Polagoma pa so tudi te vesti potihnile in danes nihče ne ve, kako in kdaj se bo zidalo poslopje poštne hranilnice. Pred 14 dnevi je bilo v ljubljanskih dnevnikih čitati, da se je začelo s temeljnimi deli na stavbišča ob Aleksandrovi cesti. Kdo je s tem hotel javnost pokreniti, ni znano. Iz zanesljivih virov pa smo izvedeli sledeče:

Poštna hranilnica še vedno namerava zgraditi lastno poslopje. Predmetni načrti za večjo zgradbo so bili predloženi tukajšnjemu pristojnemu gradbenemu oblastvu, da jih pregleda in na merodajnem mestu izposluje gradbeno dovoljenje. Vendar pa načrti niso toliko popolni, da bi odgovarjali predpisom in zahtevam modernega časa. Predno bo prišlo med prizadetimi oblastvi do sporazuma, bo preteklo še nekaj mesecev. Pred spomladjo prihodnjega leta pa sploh ni misliti, da bi se s stavbo približalo; ker zimski čas za to itak ni primeren.

z edinjaškim tiskom zastrupljajo verna srca primorskih Slovanov, in ki celo sodelujejo pri tem! Hvala Bogu, takih je malo. Edeina organizacija primorskih duhovnikov »Zbor svečnikov sv. Pavla« je že davno izrekla svojo sodbo o »Edinosti« in »Novicah«. Pravi katoliški duhovnik ne sme poznati kompromisa v načelnih zadevah vere in cerkve in nobene »posebne razmere« ga ne opraviljujejo v to.

Gospodje v Trstu pa bi morali vedeti, da ni dovolj, da se vedno in vedno bijejo po prsih: Spomenik nam bodo morali postaviti, ker smo v razmerah, ki so zahtevale celo vrsto italijanskih listov za žrtve, ohranili našo »Edinost«. Ti gospodje dobro vedo, da imajo monopol na slovanski dnevnik v Italiji, vedo tudi, da je tisk silno orožje. Ali ravno radi tega bi morali tudi vedeti, da bo njihov račun tudi neizmerno težak v zgodovini Slovanov pod Italijo.

Učitelj in morala. Pod tem naslovom smo nedavno približili članek, v katerem smo seznanili našo javnost o javnih skandalih, ki so jih zakrivil nekateri italijanski učitelji na Primorskem. Nekaj jih je šlo celo tako daleč, da so skrunili šolsko decu. Sedaj nam prihaja iz Čepovana poročilo o pohujšljivem obnašanju italijanskega učitelja Francesco Raunika. Tega gospoda so radi njegovega življenja izven šole napadli že primorski listi in zahtevali, da ga šolsko oblastvo spravi, kamor spada. Seveda so bili vsi koraki zaman. Vsak italijanski uradnik, kateremu Slovenci dokažejo, da ne opravlja svoje službe v redu, se pred svojimi predstojniki prav lahko zgovori. Dovolj je, da trdi, da je vse govorjenje proti njemu podlo obrekovanje, ki izvira iz sovraštva proti Italijanom in Italiji; vera se da prav gotovo njemu in mestu mu je še nadalje zagotovljena. Saj preiskava navadno ne gre dalje. Zatoženci se nato še maščujejo nad onimi, ki so opozorili višja oblastva na javno pohujšanje. O italijanskem učitelju v Čepovanu pripovedujejo celo, da pošlje otroke predčasno iz šole, da lahko gre na zabavo izprehod. Za »Babilon« pa gosp. učitelj pridno skrbi. Ker ima glavno besedo na občini, je poskrbel, da pojde iz občinske blagajne naravnost ogromen znesek za fašistovsko mladinsko organizacijo. Po vasi govorijo, da gre za znesek 2500 lir! Za čipkarsko šolo pa ni denarja in šola nima več niti kurjave.

na posledica zakonov, ki se sklepajo brez pravega medsebojnega sporazuma, o ljubezni niti ni govora, posledica nestanovitnosti značajev, svobodnega življenja in pokvarjenosti. Ločitev zakona se izvrši brez posredovanja kake verske ali civilne oblasti, posledice pa so različne že po tem, ali želi mož zapustiti ženo ali pa gre žena od moža.

V prvem slučaju vrne mož ženo njenim staršem s tem, da pove vzrok ločitve, ali pa kar enostavno izjavi, da je ne mara več. To se vjema z mongolsko šego in nihče se na tem ne spitika. Pri tem seveda mož izgubi ovce, goveda in konje, ki jih je pri zaroki moral dati ženinih staršem kot odkupnino za hčer. Starši nazaj poslane žene pa lahko to »robo« (svojo hčer) potem spet drugam prodajo in spet dobe zanjo ženitovanjska darila, tako da imajo pač veliko interesa, čim prej pokvarili zakon svoje hčere. In ko bi mogli možje vedno dobiti nazaj tisto, kar so dali za ženo, bi bile ločitve zakona še vse bolj pogoste.

Velikokrat pa se dogaja, da žena zahteva ločitev zakona, ker ji je življenje pri možu postalo nezno. Kadar mož zapusti svojo ženo, gre to navadno zelo enostavno. Če pa žena hoče proč od moža, brez njegovega privoljenja, je stvar že bolj komplicirana. Ona mora poprej trikrat pobegniti iz šotora in vsakokrat jo morajo njeni starši spet nazaj pripeljati. Če pa v četrti pobegne, je zakon ločen. Begunka pa ne sme vzeti ničesar seboj razen obleke, ki jo ima na sebi, in v tem slučaju

da bi sploh stopil na newyorška tla, oziroma se le pokazal na kakšni ulici. To je v resnici za naše evropske pojme nekaj čudovitega.

Mnogoženstvo pri Mongolih.

Holandski misijonar pater L. Kervjin, ki deluje v vzhodni Mongoliji, opisuje na zelo zanimiv način mnogoženstvo in ločitve zakonov v Mongoliji.

Mongolec sme imeti več žen. To ne nasprotuje ne deželnim zakonom, ne njegovega verskemu pojmovanju, ne narodnim šegam. Ogromno število menihov (lama) ustvarja razmere, da veliko deklet ne more dobiti moža, in da je mlado dekle veselo, če more v rodbini zavzeti mesto druge žene. Prva žena ostane gospodinja v hiši in je vedno v največji časti, ostale žene, ki jim na Mongolskem in Kitajskem pravijo »male soproge«, pa jej morajo biti poslušne in jej izkazovati vse spoštovanje. Razen tega se tudi pogoji, pod katerimi se sprejemajo druge žene v rodbino, zelo razlikujejo od okolnosti, kako je pripejal mož v hišo svojo prvo ženo. Druge žene vzame v svoj šotor brez zaroke in poročnih obredov. Otroci druge žene tudi nimajo pravice na očetovo dedščino, razen, če prva žena nima otrok.

Pogosta ločitev zakona je velika nesreča za mongolske domačije; ona pa je neizogib-

Dnevne novice

★ Tiskarna Mohorjeve družbe trpi znatno škodo zaradi viharjev in neurja v Prevaljah. Popis strašne katastrofe, ki je zadela Prevalje in celo Mežiško dolino v usodni noči od zadnjega petka na soboto, je prinesel včerajšnji »Slovenec«. To poročilo glede Prevalj je treba v toliko izpopolniti, da je vsled te elementarne katastrofe veliko trpela tudi tiskarna Mohorjeve družbe. Povodenj je izruvala in deloma odnesla električni kabelj in je tiskarna že od sobote naprej brez električnega pogona. Po večdnem iskanju so vendar našli primeren kabelj v Mariboru in ga bodo položili te dni. Tiskarna bi mela dotiskati Mohorjeve koledar in manjkajo samo še tri pole, a sedaj mora to nujno delo počivati. Zaradi predganega in poškodovanega kablja se bo zakasnil Koledar za najmanj 14 dni.

★ Koledar Jugoslovanske kmetijske zveze, ki je te dni izšel v priročni žepni obliki, se naroča na naslov: Jugoslovanska kmetijska zveza, Jugoslav. tiskarna v Ljubljani. Cena 10 Din. Opozorjamo, da je koledar izšel v močni vezavi in da ima poleg koledarske vsebine in kmetijskih člankov 48 strani finega papirja za zapiske.

★ Umril je v Škofji Loki dne 4. novembra g. Ignac Guzelj, posestnik, gostilničar in trgovec. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne. Blag mu spomin!

★ Iz prosvetnega ministrstva. Za načelnika statističnega oddelka v prosvetnem ministrstvu je imenovan dr. Mladen Berić, ravnatelj strokovne srednje šole v Drvarju.

★ Na zagrebški šumarski fakulteti je bil imenovan za izrednega profesorja inž. Stanko Flegl.

★ Poplavljenec v vednost! Gremij trgovcev v Ljubljani naproša vse prizadete iz poplavljenih krajev, da ne nadlegujejo trgovstva za darove, ker je Gremij tozadevno, kakor že objavljeno, uvedel nabiralno akcijo. Nabrano blago kakor denar se bo izročil merodajnim faktorjem, da ga porazdeli med prizadete poplavljenice.

★ Umril je na Dunaju g. Anton Martinak, policijski revirni nadzornik v pokoju v starosti 61 let. Rajnik je bil doma v kranjski okolici.

★ »Črno prst« pri Prevaljah v včerajšnjem »Slovencu« popravi v ime: Črna pri Prevaljah!

★ Nova vojna akademija v Beogradu. V vojnem ministrstvu so izdelali načrt za novo vojno akademijo, ki jo bodo gradili na Banjici. Ta akademija bo ena izmed najmodernejših vojaških šol v Evropi in bo stala okrog 50 milijonov dinarjev. Imela bo vse potrebne institute. Gradnja tega ogromnega poslopja, s katero bodo pričeli prihodnjo spomlad, bo trajala najbrž pet let.

★ Stjepan Radić ponovno obsojen. Okrožno sodišče v Splitu je obsojilo Stjepana Radića na 800 Din ali na osem dni zapore na tožbo nekega Franciska iz Omiša. Radić pri razpravi ni bil navzoč.

★ Ukinjena italijanska šola v Splitu. Vlada je ukinila v Splitu zasebno italijansko šolo šolskih sester Ancelle della Charita, na kateri je bil učen jezik italijanski.

★ Hrvatski Radiša. Na starem sejmišču v Zagrebu je začelo društvo za vzgojo obrtnega naraščaja »Hrvatski Radiša« graditi svojo prvo palačo. Celotni načrt obsega tri palače v eni skupini z več frontami. Prva palača je namenjena samo za zasebna stanovanja in društveno pisarno; stranke se bodo mogle vseliti meseca avgusta 1927. Takoj nato začne društvo graditi drugo palačo, ki bo istotako slu-

žila za zasebna stanovanja. Šele nato, ko bodo društvu z najemnino zagotovljena zadostna sredstva, bo začelo graditi svojo glavno palačo, to je internat za 200 vajencev in druge društvene prostore. Društvo dela večinoma s kaznjenci, da so gradbeni stroški manjši; gradbena uprava dela popolnoma brezplačno. — Prva palača bo stala samo približno 3 milijone dinarjev.

★ Popravek. V včerajšnjem listku o novem gibanju Zemlje se je pripetila mala zamena. Novo gibanje se vrši proti Kapelli, kar je sicer tudi prvič omenjeno, in ne proti Vegi.

★ Kraljevski ogrski konzulat v Zagrebu je pričel s svojim poslovanjem 25. oktobra. Uradni prostori se nahajajo v Samostanski ulici 2a, mezanin, telefon 12—60. Ker obsega delokrog tega konzulata županije: Zagreb, Karlovac, Osijek (izvzemši samo mesto Osijek in njegov srez), Ljubljana, Maribor, Bihač, Banja Luka, Tuzla, Travnik, Sarajevo, Mostar, Split, Dubrovnik, Cetinje, se morajo odslej pošiljati vsi doslej na kraljevsko-ogrsko poslanstvo v Beograd namenjene vloge in vprašanja v obrtnih in administrativnih zadevah (potni listi itd.) na kraljevski ogrski konzulat v Zagrebu.

★ Klub muslimanskih žen v Sarajevu. V Sarajevu se je ustanovil klub muslimanskih žen, kar je vzbudilo veliko senzacijo. Namen kluba je boriti se za ženske pravice in za socialni položaj muslimank. V klub so vstopile vse emancipirane in napredne muslimanke. Klub šteje že okrog 100 članic.

★ Samomorilna epidemija v Zagrebu. V četrtak je v Zagrebu brezposelni mesarski pomočnik Dragutin Degen poskusil samomor. Izpil je 25 gramov solne kisline. V bolnici so mu izprali želodec in mu rešili življenje. Degen je poročen in ima dvoje otrok. Z ženo se nista razumela. Degen je Slovenec in je doma iz Zgornje Sušice pri Brežicah. — Istega dne je 34 letni uradnik v Franckovi tovarni za ciklorijo, Vinko Kocijan, Slovenec, izvršil samomor. Kot uradnik je bil dobro situiran. Imel je 5000 Din mesečne plače. Pred kratkim je bil odpuščen iz službe. To ga je potrl. Zavžil je stekleničko hzola. Društvo za reševanje je vsled prezaposlenosti prispelo prepozno. Ko so mu v bolnici izpirali želodec, je med tem umrl. — Z octovo kislino se je zastrupila Marija Trtanj. Motiv samomoru ni znan. — Včeraj se je v bližini glavnega kolodvora ustrelil orožniški korporal Franjo Pavlovič. Strel mu je glavo popolnoma razmesaril.

★ Kaznjenci bodo delali pri zidanju hiš. Zastopnik ministra za pravosodje dr. Simonović je obljubil delegatu društva za zgradbo uradniških stanovanj, da bo gotovo število kaznjencev iz belgrajske kaznilnice pomagalo pri gradnji stanovanjskih hiš.

★ Cenjenemu občinstvu priporočamo najfiniši in najbolj zdravi Zadrževčev prepečenec. Dobi se v vsaki trgovini na drobno in na debelo le pod imenom »Ljubeks«.

★ Gospodje, ne pozabite, da pri trdki Fr. Lukič v Ljubljani Pred škofijo 19 kupite že od 800 Din krasen, modern raglan ali suknjo.

Danes v soboto

koncert vojaške godbe v kavarni »EVROPA«

Začetek ob 9. uri zvečer

Stanovanjska anketa.

Danes popoldne bo v mesni posvetovalnici anketa, ki jo je sklicala Zveza stavnih zadrug. Odbor Zveze predlaga v razpravo sledečo resolucijo:

Z ozirom na dejstvo, da je postalo pomanjkanje stanovanj v mestih in trgih naše države prav zelo pereče vprašanje, smatramo za dolžnost države, občin, korporacij, organizacij in posameznikov, da nemudoma store vse, kar more pospešiti zidanje novih hiš in stanovanj ter preureditev prostorov v že obstoječih zgradbah v stanovanjske namene.

Predvsem naj državna uprava:

- izseli svoje urade iz zasebnih stanovanjskih zgradb v lastna poslopja, ki so doslej premalo in nezadostno uporabljena ali pa se dajo z majhnimi stroški adaptirati na namene uradov;
- začne za svoje še nepokrite potrebe zidati lastna poslopja;
- ustanovi takoj po vzoru drugih držav večji fond, iz katerega naj se podpre stavbno delovanje občinskih gradbenih zadrug in
- določi davčno prostost za vse nove zgradbe v smislu odredb, ki so bile že praktično uveljavljene in so se pokazale kot dobre.

Občine, v katerih je pomanjkanje stanovanj, pa naj takoj začne z zidanjem lastnih stanovanjskih kompleksov in naj sodasno podpre zasebno inicijativo oziroma zasebno udejstvovanje potom stavnih zadrug.

Dolžnost občin je zidati lastne hiše, ker ne morejo in ne smejo dopustiti, da ostanejo v zim 1927 brez strehe njih lastni prebivalci in ker spada ta skrb v direktni delokrog občinske socialne politike.

Občine naj dalje podpre zasebno stavbno udejstvovanje s tem, da prevzamejo resp. prevzamejo jamstva za hipotekna posojila članom stavnih zadrug v najmanj triletni stavbi vrednosti po dogovoru z zadugami.

Občine naj nadalje v svojih proračunskih sejah za l. 1927, sklenejo poleg primernih zneskov za takojšnje zidanje hiš še ustanovitev obveznega

stanovanjsko-gradbenega obligacijskega sklada, prevzem jamstva zanj ter pravilnik za upravo tega sklada.

1 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 100 m ²	
2 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 200 m ²	
3 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 300 m ²	
5 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 400 m ²	
7 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 500 m ²	
10 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 600 m ²	
15 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 700 m ²	
20 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 800 m ²	
25 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 900 m ²	
30 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 1000 m ²	
50 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora več kot 1000 m ²	

Obligacije so last nabaviteljev, so prenosljive in se bodo obrestovale in vnovčevale po posebnem načrtu, ki bo tudi določal vplačilo po obrokih v največ 12 mesečnih obrokih.

Iz tega sklada naj se takoj začne zidati stanovanjske hiše. Upravljajo naj te sklade kuratoriji, ki se takoj ustanove in ki izvršujejo vsa tozadevna opravila.

V te kuratorije naj se izvoli polovico članov iz obč. odbora in polovico iz organizacij prebivalstva.

Ljubljana

○ Prevoz zemeljskih ostankov vojvode Putnika. Včeraj jutraj so peljali skoz Ljubljano zemeljske ostanke vojvode Radomira Putnika, bivšega predsednika narodne skupščine Andreja Nikoliča ter bivših narodnih poslancev Dušana Protiča, Čede Uroševića, Milana Mihačoviča, Milana Mostića in Miloša Gurčevića, ki so med svetovno vojno umrli v tujini. Na postaji so bili pri sprejemu navzoči dvorni svetnik Kremenshek kot zastopnik velikega župana, mnogoštevilni zastopniki raznih kulturnih društev in veliko občinstva. Govoril je ing. Bevc v imenu ljubljanskega pododbora rezervnih častnikov, in major Milan Radosavljevič v imenu centralne organizacije rezervnih častnikov. Na krsto sta bila nato položena dva krasna venca. Ob 9 je šel transport z zemeljskimi ostanki dalje proti Belgradu.

○ Dvestoto predstavo bo proslavil Ljudski oder v Ljubljani v nedeljo 7. novembra ob 20 z Grillparzerjevo tragedijo »Ljubezni in morja valovi« (Hero in Leander). Delo je z večjo roko režirala gospa Marija Vera, priznana umetnica narodnega gledališča v Ljubljani. Vloge so zasedene z izbranimi močmi Ljudskega odra in tudi oder je opremljen z novimi dekoracijami. Predprodaja vstopnic v Ljudskem domu danes v nabavni zadrugi v prvem nadstropju ves dan, od 5—7 zvečer pa v pisarni Ljudskega odra v drugem nadstropju.

○ Predavanje o Slovincih v Italiji. Odkar prireja Prosvetna zveza velika skioptična javna predavanja, posveča vsako leto en večer tudi položaju bratov ob Adriji in Soči. To je storila tudi letos s predavanjem prof. dr. Capudra. Letos ima Prosvetna zveza v svojem programu še posebej to točko, da bo skušala zanesiti med najširše plasti našega naroda več znanja za narodnoobrambno delo. Pri tem moramo vsi do prepričanja, da je skrb za Slovence izven Jugoslavije naša moralna dolžnost in da greši vsakdo proti svoji vesti, kdor bi lahko kakorkoli kaj storil za brate, ki jih ni doma, a to opušča. Mnogo predavanj, ki jih priredi v Ljubljani Prosvetna zveza, se ponovi pozneje tudi po deželi; saj imajo predavanja Prosvetne zveze med drugim tudi ta namen, da opozarjajo deželo na snovi, ki naj bi se obravnavale po družinski. Tako želimo tudi, da bi o položaju goriških Slovencev priredilo predavanje kar mogoče mnogo društev. Pri Prosvetni zvezi dobijo lahko društva dr. Capudrovo predavanje in potrebne slike. Kadar bo ljudem položaj Slovencev pod italijanskim jarmom — ne moremo rabiti drugega izraza — splošno znan, ne bo treba posebne agitacije za naša narodnoobrambna društva. Predavanja se je udeležiti tudi predsednik Jugoslovanske Matice prof. dr. Pretnar. — Naslednje predavanje bo čez 14 dni (19. novembra). Ekonom v zavodu sv. Stanislava v Šent Vidu g. Markeš nas bo vodil med ameriške Slovence.

○ V Šentjakobski in Stolni prosveti predava v ponedeljek ob 8. uri v Križankah g. prof. Mlakar o Savinjskih planinah. Skioptično.

○ Rokodelski dom. Jutri ob 5. uri popoldne bo v dvorani Rokodelskega doma predavanje »Quo vadis?« Predavatelj katehet gosp. Pivek nam bo predložil pretresljive prizore iz prvih časov krščanstva. Mnogoštevilne barvane skioptične slike bodo pojasnjevale predavanje. Vstop prost. Vabimo k obilni udeležbi.

○ Šentpetersko prosvetno društvo priredi danes v soboto 6. novembra ob pol 18 predavanje za mladino »Robinson Crusoe« s skioptičnimi slikami. Starši, pošljite svoje otroke! Vstopnine nil!

○ Realka v Ljubljani. Šolsko poslopje naše realke, ki je sicer samo na sebi krasna stavba, mestu ne dela časti, zlasti fasada ne, od katere je omet deloma že odpadel, deloma pa še bo. Tudi mesto odstranjenega nemškega napisu ni še slovenskega. Prosvetna uprava naj zato poskrbi, da se poslopje dostojno popravi, da bo vsaj nekaj soglasja z nasproti stoječo univerzo.

○ Poselska zveza vabi vse služkinje na shod, ki bo v nedeljo popoldne ob 5. uri v dvorani Mestnega doma. Dolžnost vsake je, da gotovo pride ter se prepriča o nujni potrebi organizacije. — Tajnica.

○ Československa obec v Ljubljani poráda ve Zvezdč prednášku o Bílé Hoře. Súčasne se všichni.

V stanovanjski gradbeni sklad naj bi pri speli obvezno imetniki stanovanj in poslovnih prostorov:

1 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 100 m ²	
2 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 200 m ²	
3 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 300 m ²	
5 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 400 m ²	
7 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 500 m ²	
10 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 600 m ²	
15 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 700 m ²	
20 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 800 m ²	
25 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 900 m ²	
30 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora manj kot 1000 m ²	
50 obligacij v nom. znesku Din 250.—, ako uživajo stanovanjskega prostora več kot 1000 m ²	

Člani obstoječih stavnih zadrug, ki so doslej že sezidale več stavb, so oproščeni vplačila na te obligacije, ako se izkažejo, da imajo vložen pri svoji zadrugi njih prostorom (kubaturi) odgovarjajoč znesek, vinkuliran na določeno, vsaj pet let presegajočo dobo.

Vsa javnost pa — tako posamezniki kot pravne osebe (firme, trgovske, delniške družbe, zavodi, organizacije itd.) — pa naj podpro po svoji moči vse akcije občin in stavnih zadrug.

— 0 —

○ Umril je v zavodu za onemogle Florijan Čelešnik. Bil je dolgo vrsto let paznik mestnega loga in sportnega kluba, star Trnovčan. Svetila mu večna luč!

○ Darovi za sirote. Da ne bo nezaupnega povpraševanja, sporočamo, da se je razdelil denar, katerega sem nabrala, sledeče: Stolni Vincencijevi konferenci 400 Din, Elizabetni konferenci pri sv. Petru 250 Din, Elizabetni konferenci pri Sv. Jakobu 150 Din, revni deklici za čevlje, da je mogla hoditi v šolo 100 Din, stolni prosveti za revne otroke za Miklavža 100 Din. Potrdila so pri meni na vpogled — Josipina Cvelbar.

○ Mestna zastavljavnica ljubljanska nana, da se vrši tomesčna dražba v marcu 1926 zastavljenih predmetov v četrtek 11. t. m. ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih v Prečni ulici.

NIZKE CENE

in slabo blago dobite marsikje. Toda DOBRO česko in angleško blago za moške obleke, površnice, raglane itd. PO NIZKI CENI dobite samo pri

trdki JOSIP IVANČIČ

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 4.

Maribor

□ Časnikarski koncert. Na narodni praznik dne 1. decembra bo v gledališču slavnostni koncert mariborskih pevskih društev, katerega priredi časnikarsko združenje. Čisti dobiček je namenjen za časnikarski penzijski fond. Nastopijo pevska društva: Glasbena Matica, Maribor, Jadran in Drava.

□ Nocoj ob 8 je v dvorani Zadrugne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6, predstava Ljudskega odra. Upripori se »Srenjač«, Jalenova drama v štirih dejanjih. Vstopnice po 10, 7, 5 in 3 Din. Dobe se do 18 v pisarni Prosvetne zveze, Aleksandrova cesta 6, I. n.

□ Katoliška omladina začne notranje delovanje v zimskem času z gledališko predstavo »Dnevnik«, šaloigra v dveh dejanjih. Razen tamburaških točk bo tudi otvoritveni govor. Torej jutri, v nedeljo, ob pol 6 zvečer na svidenje v društveni dvorani, Splavarska ulica 4.

□ Vse sportne prireditve se vršijo jutri za poplavljenice v Sloveniji. Podrobnejši spored je naveden med sportnimi vestimi.

□ Predavanje dr. Jeharta »Na Sinaj« v četrtek zvečer kot II. prosvetni večer Prosvetne zveze v Mariboru, je bilo izredno zanimivo in so se mnogoštevilni poslušalci zahvalili predavatelju z živahnim aplavzom. — Prihodnji četrtek bo enako zanimivo predavanje, ki ga bo imel g. prof. Bogovič: Amerika in Slovenci v Ameriki. Tudi to predavanje bodo spremljale skioptične slike, zato že danes opozarjamo nanj.

□ Klavirski koncert profesorja Trosta je bil umetniški dogodek prve vrste. V četrtek popoldan se je vršil v kazinski dvorani mladinski koncert, ki je bil zelo dobro obiskan. Zanimivo in poučno je bilo predavanje o razvoju in zgodovini klavirja. Predavanje so pojasnjevali praktični modeli klavirskih delov. Zvečer se je vršil istotam koncert s predavanjem. Dvorana je bila napolnjena in občinstvo je navdušeno pozdravljalo mojstra, ki je z dovršeno tehniko in občutkom igral najtežje skladbe Beethovna, Chopina in Liszta.

□ Smrt vzorne prosvetne delavke. Kdo naših v Mariboru se ne bi spominjal živahne in veselo pozhrtvovalne gdnice Miceke Črčkove, ki je bila tajnica v Prosvetni zvezi, v tajništvo SLS, voditeljica deklinskih zvez na Štajerskem, navdušena za vse naše prosvetne organizacije, njihova delavna članica! In ni je več. Dolgo je glodala jetika na njenem mladem življenju, dokler ga ni umorila. Ko je bilo letos razvije orlovskega prapora v Središču, kjer je pokojnica doma, kjer je tudi zdaj umrla (pretekli četrtek), je z bolestinami, a od ljubezni razžarjenim glasom zaklicala: »Zadnji dih življenja za naše prosvetne organizacije!« Sama je res tudi storila tako. Dasi je mlada odložila delo, je vendar njeno delo veliko, veliko posebno še zavoljo tega, ker je bilo za njo preobitno. Pokojno ohranimo posebno Mariborčani v blagem spominu, njej pa naj dobri Bog poplača njeno veliko dobro delo, naj sprejme njeno mlado življenje kot dar na žrtvenik ter naj da blagoslova delu krščanske prosvete!

□ Z občnega zbora pevskega društva »Maribor«. V četrtek ob pol 7 zvečer se je vršil II. redni občni zbor našega pevskega društva »Maribor«. Po enem letu delovanja je društvo

Elegantni črtni kamgarn

za črne obleke in smokinge ter frake nudi ob seziji gospodom najceneje trvdka

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

morajo njeni starši možu povrniti vsa njegova darila, vsaj deloma.

Mnogoženstvo in pogoste ločitve zakona so vzrok nenravnosti pri Mongolih. So tudi še drugi vzroki moralnega propadanja Mongolov, kakor prebivanje po šotorih, nemarnost moških in njihovo nagnjenje k postopanju, pravica vsakega popotnika, da brez vprašanja stopi v šotor in da mu je kot gostu dovoljeno vse, pravica mongolske žene, da gre kamor hoče in sprejema obiske, ki so jej vseh in slično. Pravi globoki vzrok nenravnosti pa je mongolska vera v seljenje duše, pa so lame in posvetnjaki prepričani, da imajo še veliko pozemskega življenja pred seboj in zato še časa dovolj, da se poboljšajo k moralnemu življenju. Vse to povzroča pri ženskah, da šele na 50 rodbin pride 70 otrok, od katerih moški del, ko doraste, večinoma gre med menihe samce, pa tako veliko mongolsko plemo čedalje bolj tudi fizično propada in številčno nazaduje, ker nima dovolj potomcev.

Gostilna in kavarna J. Mahnič

Novi Vodmat

vsako sredo, soboto in nedeljo od 20. do 24. ure koncert. Danes in jutri pristne domače KRAVICE. — Toči se najbolje vino. — Za obilen obisk se priporoča lastnik.

že pokazalo, da ne bo mrtvorjeno dete, kakor se mu je prorokovalo, ampak prav živahno in vztrajno delujoče društvo. Kljub vsem začetniškim težavam in oviram je zbor v teku enega leta imel več prav razveseljivih nastopov. Glavna zasluga, da zbor lepo napreduje, gre g. kapelniku Gašpariču. Odbor je poročal o svojem delovanju, ki ga je občni zbor z odobravanjem vzel na znanje. Novi odbor je sledeč: predsednik g. dr. A. Juvan, podpredsednik g. Avgust Šparl, tajnik g. Fr. Hrastelj, blagajničarka gdnca Mara Poharjeva, gospodariča g. Pita Prefergalova. Za tekočo sezijo ima »Mariborec« poleg sodelovanja pri drugih društvenih prireditvah na programu večji samostojni pevski nastop spomladi.

□ **Predavanje protestantskega misijonarja.** V četrtek zvečer se je vršilo v mariborski protestantski cerkvi predavanje Indijca Sarhu John Nelson Christenanda. Indijec je čez dan vzbujal precej pozornosti s svojo originalno nošo in je bilo predavanje precej obiskano. Razumel pa ni skoro nihče njegove mešanice, pač pa je prišel na svoj račun misijonar, ki je z vstopnino nabral precej lepo vsoto.

□ **Zveza za tujski promet v mariborski oblasti.** Dne 3. novembra se je vršil na velikem županstvu ustanovni občni zbor zveze za tujski promet, katerega so se udeležili zastopniki zdravilišč, SPD, Olepševalnega društva, gostilničarske zadruge, avto kluba itd. V odboru so bili izvoljeni: veliki župan dr. Pirkmajer, restavraterja Valjak in Bernardi, ravnatelj zdravilišč dr. Šter in Janković, in gg.: dr. Lipold, Pugel, Kocbek, Rastošek, Lesjak, dr. Hölm. Zveza namerava v Mariboru ustanoviti prodajalnico raznih listov »Putnik«, lastno menjalnico na kolodvoru, od Avstrije pa prositi za ustanovitev podružnice za vidiranje potnih listov v Mariboru.

□ **Vlom.** Dne 4. novembra zvečer je začel vodja vinotoča Union g. Tomažič na podstrešju ropot. Našel je gori neznanega fanta s črnim kovčegom v roki, ki je rekel, da je hotel na podstrešju prenočiti. Stvar je bila sumljiva in Tomažič je hitel po stražnika. Med tem pa je neznanec pobegnil s podstrešja, kovčeg pa je pustil. Kasneje so ugotovili, da je vломil v stanovanje kontoristinja Justine Čeh ter hotel odnesti njen kovčeg.

□ **Nemirne Danjkove barake.** V stanovanjskih barakah v Danjkovi ulici ima policija skoro dnevno opravka. V četrtek je bil aretiran neki Karel V. Vrnil se je pijan domov, zgrabil motiko ter vdrl v stanovanje soseda, Grozil jim je s smrtjo ter jih nagnal, da so poskakali skozi okna na prosto. Stražniki so pijanca komaj ukrotili.

□ **Okraden.** V stolnem župnišču je slikal neko stanovanje slikarski pomočnik pri slikarju Zeleznyju, Karel Pevšek. Med delom je odložil suknjič. Zvečer je opazil, da mu je zmanjkalo iz žepa lepa srebrna tula ura. Sumijo, da sta mu uro ukradla slikarska vajenca, ki sta mu pri delu pomagala.

□ **Dijaška kuhinja.** Včeraj se je vršil redni letni občni zbor mariborske dijaške kuhinje. Iz poročila odbora je razvidno, da je društvo v preteklem poslovnem letu izvršilo naravnost socialno delo v prid dijaštvu, ki je navezано na tujo pomoč. Dijaška kuhinja je nudila tedensko 424 obedov in 337 večerij. Skupno v preteklem šolskem letu 13.527 obedov, 6527 večerij. Ta podpora dijaštva je bila samo omogočena, ker je društvo našlo odprta srca zlasti pri Ljudski posojilnici, mestni občini, nekaterih okrajnih zastopih in številnih zasebnih dobrotnikih. Dohodki so znašali Din 198.415 par 30, izdatki 194.672 Din 58 p. Za tekoče poslovanje leto se je izvolil dosednji odbor s predsednikom dr. Rad. Pipušem. Ker se je letošnje šolsko leto oglasilo še več prošnikov ko lani in je od podpore Dijaške kuhinje odvisno za marsikatero dijaško nadaljevanje studij, se odbor iskreno priporoča vsem prijateljem revnega dijaštva, da podpira društvo s prispevki za Dijaško kuhinjo. Ob tej priliki je še omeniti, da se je »Dijaška večerjaj« združila z »Dijaško kuhinjo« in se naj vsi prispevki pošiljajo na odbor Dijaške kuhinje v Mariboru.

□ **Sprememba posesti.** Dvonedstropno hišo na Betnavski cesti 23 je kupil g. Albanče, lastnik lekarne pri sv. Antonu v magdalenskem predmestju.

□ **Pometanje ulic v dnevni urah.** Mestni svet je sklenil, da se bodo od 1. novembra do 1. aprila 1927 pometale mestne ulice v dnevni urah, ker v zimskem času itak ni toliko prahu kakor poleti.

□ **Nova bolezen.** K. notici s tem naslovom, ki je izšla v včerajšnjem »Slovenec«, omenjamo, da je izviral glavobol v bolnico prepeljanih oseb od plina, ki je vahal iz počene plinske cevi. Mestna plinarna je cev takoj popravila.

□ **Dva poskusa samomora.** V Dravo je hotela skočiti z zida nekdanjega lesenega mostu Karolina P. in sicer baje radi nesrečne ljubezni. Dva vojaka sta njeno namero še pravočasno opazila ter v zadnjem trenutku rešila obupanega dekleta mrzlih dravskih valov. — V četrtek zvečer se je poskusila zastrupiti 26 letna natakarka Jožeta L., uslužbena v neki gostilni ob Dravi. Izpila je neko strupeno tekočino. Našli so jo že nezvestno, poleg nje pa je ležalo pismo, naslovljeno na sorodnike pri Sv. Rupertu v Slov. goricah. Pravočasno je še bila poklicana rešilna postaja, ki je prepeljala dekle v bolnico. Zdravniki so jo spravili k zavesti in kmalu je bila izven nevarnosti.

Celje

□ **Razširjenje ulice.** Okrajni zastop je v svoji zadnji seji sklenil razširiti Benjamin Ipavčev ulico, ki pelje z Vrazovega trga proti javni bolnici. Delo se bo izvršilo na podlagi že pred leti napravljenega načrta. Ulica je res ozka in je ta regulacija skrajno potrebna.

□ **Kokošji tat.** Po okolici se klatijo tudi taki uzmoviči, ki so posebno nevarni kokošjemu zarodu. Te morajo biti pa prav lepe, mlade. Tako je neko hišo na Lavi obiskal tak tat že dvakrat in pobral vsega skupaj štiri jareče.

□ **Nesrečna ljubezen** je prignala Dunajčana Antona Fenka, ki je živel v Zagrebu in si služil kruh kot zlatarski delavec, v Celje, kjer je pa spoznal, da ga Celjanke ne marajo. Zato je sklenil iti korajžno v smrt. V ta namen se je nastanil v hotelu Balkan, kjer si je v takem času in na takem kraju prerezal žile na roki, da je bila omogočena takojšnja zdravniška pomoč. Zdravnik dr. Dereani ga je takoj obvezal, poslal v bolnico, kjer je ostal do večera, na kar je nesrečni zaljubljenec zopet odšel v Zagreb. Upamo, da je na trdosrčne Celjanke med tem že pozabil.

Novo mesto

Volivni imeniki za volitve v občinsko zastopstvo v občini Novo mesto so razporejeni na vpogled od dne 4. do vseheta 18. t. m. v občinski pisarni in okrožnem sodišču. Sodiščenike vabimo, da se prepričajo, so li vpisani oz. pravilno vpisani v imenike.

Kočevje

Vsi sveti so šli mimo nas tiho. Grobovi so bili lepo okrašeni, posebno nekateri. Vsi, prav vsi pa smo pogrešali petja na grobeh; saj prejšnja leta smo ga imeli, toliko je bil še vedno delaven pevski zbor. Sedaj pa nič! Dajte, zganite se, slovenska društva!

Neločnost. Na rudnik in Salkovas nosi pismo-noša pošto vsako jutro in sicer za prejšnji dan. Bolje bi bilo, da bi nosil popoldne po prihodu prvega vlaka. Tako pa smo tu z novicami in s časopisi vedno za en dan nazaj.

V *Kočevski reki* so prijeli morilca in roparja Mihiča in sicer 25. oktobra. Pri njem so našli še 9000 Din in več ameriških bankovcev.

Učenci in učence osnovne šole v Martičah so nabrali 200 Din za slepe šolarje v Kočevju. Najlepša hvala!

Zagorje

Tukajšnja podružnica Jugoslovanske Matice priredi v nedeljo, dne 7. novembra 1926 glasbeni koncert, ki ga proizvaja zagorska Rudniška godba pod vodstvom novega kapelnika g. Srečka Godine. Koncert se vrši v dvorani Sokolskega doma od 20. ure naprej.

Poslovalnica Ljudske gospodarske zadruge nasproti Grčarju je bila otvorjena 2. t. m. Zelo priročna bo nova poslovalnica članom iz »kolonij«. Podstrane in Dolenje vasi. Ljudstvu je dana z novo trgovino ena prilika več, da se gospodarsko osamosvoji in si opomore. Nihče drug namreč nima od zadruge dobička kakor člani sami. Uspeva pa zadruga tem bolje, čim več članov ima.

Tatvina. Gerentu Korbriju so v noči od 29. na 30. okt. tatovi ukradli 160.000 Din, kakor je bilo že javljeno. Stori je g. gerent neprevidnost, da je toliko vroto javnega denarja shranil v mizi gostilniške sobe, ko vendar nima daleč do občinske pisarne, kjer je močna blagajna za shranjevanje občinskega denarja.

Na praznik Kristusa Kralja je bil blagoslovljen v cerkvi nov lep kip S. J. — Pokopališče je bilo za praznike nad vse lepo urejeno in okrašeno. Par žalnih pesmi je zapel moški pevski zbor, pomnožen s pevci raznih društev.

Vodovod. V soboto 30. okt. je prvič po novem vodovodu pritekla voda v hiše, kjer imajo že napeljavo izvršeno.

Hrastnik

Predstava. V nedeljo 7. t. m. priredi dramatični odsek Kat. izobr. društva v Legerjevi dvorani v Hrastniku gledališko predstavo »Fernando, strah Asturije«. Začetek ob pol 4 popoldne.

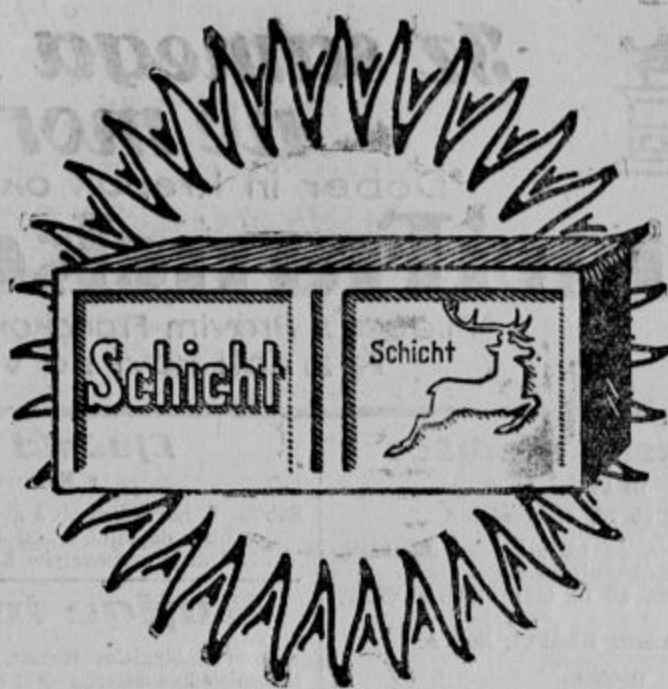
Srečke loterije društvenega doma v Trbovljah se dobijo v trafikih Podlunec, pri krojaču Omšku in drugod.

Slovenska krajina

Turnišče. V okolici se je vršila na veleposvestu M. Zichy revizija agr. objektov. Govori se, da pride do precejšnjih izprememb in da se interesom nekatere parcele, kjer je boljša zemlja, odvzamejo. Radi tega je med ljudstvom veliko vznemirjenje. Vprašanje je, ali se zemlja sme odvzeti. Kolikor vemo, velja še vedno prejšnji agr. zakon in ta daje vsakemu interesentu pravico do izkoriščanja najete zemlje, četudi je zaenkrat ne more kupiti. — Takega viharja, kakršen je divjal po vsem okraju pretekli teden, še nad deset let ni bilo. Vzbujal je tem večjo grozo, ker je besnel ponoči med šviganjem bliskov in strel ter volim gromenjem. Ljudstvo se je treslo v hišah, katerih strehe so škripale in pokale. Noč je naposled minila, sonce pa je posijalo na žalostne podrtije. Izruvana, nalomljena drevesa so ležala na vse strani. Zelo je trpela sosedna vas Nedelica; vihar je mnogo hiš popolnoma razkril ter streho razmetel.

Hrupiču berejo »levite«. Na shodu v D. Lendavi je Radičev »prekmurjski poslanec Hrupič« neodvisne gospode tolažil s tem, da smatra Prekmurje za hrvatsko. V Mariboru pa je isti Rupič izjavil, da priznava Prekmurje za slovensko. Radi tega se je neodvisni »Neplac« zelo razkorajčil in Hrupiču celo zagrozil, da ga ne prizna za svojega poslanca. — Mi razumemo, zakaj se neodvisni gospodje hudejejo nad Hrupičem; on je kot Hrvat izjavil, da je Prekmurje slovensko, oni kot Madžari pa prodajajo slovensko Prekmurje hrvatskemu Radiču.

Dolnja Lendava. Kako da trg nazaduje, se vidi zlasti zvečer. Ulice so temne, kakor da je Lendava navadna vas. Stare svetilke so doslužile, novih pa od nikoder ni. Najbolje bi bilo, ako bi dobil trg električno luč, a od merodajne strani z ozirom na to ni slišati niti besedice. — Govori se, da neki gospodje, ki jim je tako zelo pri srcu madjarski kruh, dobili obisk v osebi nekega madjarskega dostojanstvenika in da neki madjarski učitelj hodi k njim po informacije. Nekako čudno

Vzor vseh vrst mila

je SCHICHTOVO-MILO znamke „JELEN.“

Že desetletja se trudijo vsi milarji, da bi izdelali tako dobro milo, kakor je Schicht-ovo.

Kadar hoče proizvajalec mila svoje milo kar najbolj pohvaliti, tedaj povdari: „Tako je dobro, kakor Schichtovo“. Kar pa Vi uporabljate, to ni samo: „tako dobro, kakor“, temveč Vi uporabljate najboljše, namreč

Schichtovo milo,

ki je edino pravo z znamko

„JELEN“.

se sliši vse to, ker so prizadeti gospodje navdušeni »Hrvatice«. — Organista Lendava že zelo dolgo nima. Da cerkev ne bi bila brez petja, je opravil kantorske posle umrlj g. kaplan Foky. Sedaj potrebuje župnija kaplana in organista. Nekoliko čudno je, da največja župnija v Prekmurju mora biti tako dolgo brez rednega organista.

Vič. Spored koncerta v korist poplavljenecem viške občine, ki se vrši v nedeljo 7. novembra v baziliki sv. Antona na Viču pod okriljem rdečega križa: Koncert priredi ljubljanski cerkveni zbor frančiškanske župnije Marijinega Oznanjenja pod vodstvom gosp. p. Hugolina Sattnerja. — 1. Dr. Fr. Kimovec »Oče naš«. 2. E. Hochreiter »Češčena Marija«. 3. L. Refice, Vera iz njegove »Missa regina Martyrum«. 4. P. H. Sattner »Preljubi moj«. Visoka pesem iz oratorija »Vnebovzpetec. 5. P. H. Sattner »Sv. Frančišek«, pesem za 700 letnic. 6. St. Premrl »Obhajilna«. — Odmor. — 7. Fr. Kimovec »Večerna«. 8. E. Hochreiter »Slava Mariji«. 9. P. H. Sattner »Postula a me«, ofertorij za praznik Kristusa Kralja. 10. Dr. E. Bunc »Spomni se«. 11. P. H. Sattner »Samo Njč«. 12. P. H. Sattner »Češčena Kraljica«, sklepni zbor iz oratorija Vnebovzpetje. — Začetek točno ob pol 6 zvečer. Predprodaja vstopnic v župnišču na Viču in eno uro pred začetkom koncerta. Cene sedežem po Din 15, 10, 7, stojišča po 3 Din. — V nedeljo popoldne je bilo naše pokopališče vključ v velikemu blatu (pokopališče je bilo v noči na petek in soboto zopet pod vodo) napolnjeno z ljudstvom, ki je prišlo molit na grobe svojih dragih. Združeni pevski zbori so zapeli 2 žalostinki. Bilo bi dobro, da bi se zbori, ki so peli v nedeljo, večkrat združili, ker je bilo petje v resnici krasno. — Oviritvena predstava Prosvetnega društva je ob nabito polni dvorani dobro uspela. Pripomnimo pa, da je predstavo motilo to, da se na prihajali ljudje v dvorano tudi med predstavo, ter da tudi v dvorani ni bilo miru. Merodajni funkcionarji naj na to polagajo največjo pažnjo.

Dopisi

Črni vrh pri Polhovem gradu. Od več strani so došla vprašanja, kako je z našo občino, ker tako molčimo. — V pojasnilo naj služijo tele vrstice. Naša občina je vsa hribovita. V njenem območju so visoki vrhovi in globoke, ozke doline, po katerih teko potoki, ki se ob hudem deževju izpremene v hudournike, valeče s seboj prst, pesek, kamenje in drevesa. Po strašni septembrski povodnji je po teh dolinah nagromadenja na tisoče kub. metrov materiala, ki ogroža in bo ogrožal nižje ležečo polhovgradsko dolino. Ako se država kmalu resno ne zavzame za te kraje in ne zagradi hudournikov, obstoja velika nevarnost, da postane dolina od Črne vrha do Ljubljane ena sama nerodovitna peščena puščava. Po dolinah med hribi so večja in manjša posestva, ter mlini in žage. Vrtovi, polja in travniki tod so na več krajih zasuti nad en meter na debelo z gramozom, ponekod pa je voda izkopala cele prepade. Več hiš je več ali manj porušeni. Več kozolcev je voda odnesla in nekatere hleve zasula, druge so plazovi poškodovali. Mlini in žage, kolikor jih poplava ni odnesla, so večinoma hudo poškodovani. Najhuje je pa seveda za ona dva posestnika, ki sta v kratkem času prišla ob vse. Po hribih so pa posestva zelo poškodovana po nestetih usadih. Največje zlo je za še to, ker nima občina nobene zveze z ostalim svetom. Velik del dežel. ceste iz Črne vrha v Polh. gradec, namreč od Zaloga naprej, je vodovje popolnoma uničilo, da o njej ni sledu. Vsed vednih nalivov ni mogoče napraviti niti zasilnih potov, kajti kar kdo en dan naredi, drugi dan že voda odnese. Ljudje hodijo po slabih stezah po najpotrebnejše stvari v Polhov gradec (13 km daljave), ter nakupljeno na hrbtu nosijo domov, a še to ni vselej možno. Ker ni nikake zveze, nimajo stvari, ki se od tu izvažajo, nikake cene. Kje naj dobe ljudje, ki so tukaj trezni in varni, denar za davke in druge najpotrebnejše stvari? Nujna, neodložljiva potreba

je, da začne država graditi deželno cesto iz Polhovega grada v Črni vrh. — Jos. Trobec.

Hinje. Zagonečna smrt. Dne 1. novembra so našli v Hinjah posestnika Franca Intiharja mrtvega v hlevu. Po truplu soditi, gre tu gotovo za umor. Na glavi se pozna rana in sicer zadaj na temenu. Glava je drugače ostrižena, le en čop las je še ostal. To je pač čudno znamenje. Telo samo je izmogočeno in suhotno, roke in noge le koščice; vse to je znak bednega življenja. O dogodku so takoj obvestili orožništvo iz Dvora in poklicali komisijo iz Žužemberka, ki je truplo že pregledala. Moža so pokopali naslednji dan. Med ljudmi krožijo razne govorice, a kaj je na stvari, bo že dognala preiskava, ki jo vodi žandarmerija.

Iz Hinj. Hinje so precej oddaljene od vsakega prometa: tako od železnice kakor od pošte. Do železniške postaje je skoraj štiri ure hoda. Kraj je daleč v Suhi krajini, vse poletje navadno brez vode. Je tudi skrajn mejnik na kočevsko ozemlje in meji v jezikovnem pogledu brez prehoda. V Polomu, ki je 1 uro od Hinj, so že sami Kočevjarji, dočim so Hinje čisto slovenske in je tu doma že dolensko narečje. Ljudstvo je revno in ubogo, bi se pa opomoglo, ako bi se zgradila železniška proga Straža — Kočevje. Letos so dobili tudi nov mlin in žago, vse po neumorni delavnosti g. župnika Porenta. Mlin in žaga že dobro dela. Zanimivo je, da obe podjetji goni lokomobila, ki jo goni — dežnica, speljana iz žlebov hiš. V vasi se nahaja tudi društveni dom, v katerem deluje Izbobrazevalno društvo.

Sv. Florijan ob Boču. Pri nas je zaspal v Gospodu cerkvenik loženske romarske cerkve Matevž Širec v starosti 73 let. Rajni je bil vester ter natančen v svoji cerkveni službi, dolgoletni naročnik krščanskih časopisov in je stal vedno trdno v vrstah SLS. Njegovega pogreba se je udeležilo kljub slabemu vremenu zelo veliko domačih faranov in sosedov, ki so pokojnika poznali in čislali.

Guštanj. Zadnja povodenj je tudi Guštanj hudo zadela. Voda je segala že do sejmice. Ena hiša je bila pol metra visoko v vodi. Pri drugem posestniku je bil hlev v vodi, živino so še rešili. Tudi Valentijev most čez Mežo je odneslo. — Okrajno glavarstvo. Tukajšnji občinski urad je sklenil zidati veliko hišo, da bi se okrajna glavarstvo preselilo iz Prevalj tusem. Sklep je odobrati, ker s tem bi naš trg dosti pridobil. Denarna sredstva mislijo dobiti potom posojila proti letni amortizaciji. — Grda navada. Ljudje imajo navado, da mečejo vsakovrstne odpadke v vodo, pri nas n. pr. v potok Mežo ali Suho. Še ni dolgo od tega, kar je izdalo okrajno glavarstvo odlok, da morajo občinski zastopniki pregledati vse vode in odstraniti to saro. Zeleti bi bilo, da se to izvrši. — Čudni dopisi. »Slovenec« je dne 21. oktobra poročal o ravnanju okraj. glavarstva na Prevaljah glede neke zadruge v Ribnici na Pohorju. Tudi nam je znan neki tak dopis glede naše pašniške zadruge in razni drugi dopisi, ki pa imajo le žig glavarjevega podpis (ne lastnoročni podpis). Mislimo, da se marsikaj očita okraj. glavarju, kar je v resnici morda le delo kakage referenta.

Mozirje. Kmečka hranilnica in posojilnica v Mozirju je dne 2. nov. na javni dražbi kupila lepo hišo blizu cerkve — do sedaj kupila Nazarje — v sredi trga, v kateri bodo imele svoje prostore: posojilnica, gospodarska zadruga in vse prosvetne organizacije. Naša stranka je tako prišla do svojega Društvenega doma, v katerem se bo naše gospodarsko in prosvetno delo še pojačilo.

Poizvedovanja

Pozabljen zavoj v vlaku. Dne 30. oktobra sem v večernem kočevskem vlaku pozabila en zavoj z obleko in knjižico od Ljudske posojilnice oziroma hranilnice in poselsko knjižico, vse na ime Angela Škoda. Izginilo je od postaje Predole naprej. Prosim dotičnega, ki je to vzel iz vlaka, da mi vrne dotične stvari, ker sem uboga služkinja in sem težko prizadeta, ako ne dobim nazaj. — Angela Škoda, Vel. Račna 19, p. Grosuplje.

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Prvim Franckom Vas zamore stalno zadovoljevati.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 6. novembra, ob 16. uri pop.: SKOPUH. Dijaška predstava. Znižane cene. Izven.
Nedelja, 7. novembra ob 15. uri: SLABA VEST. Izven.
Ponedeljek, 8. novembra: HLAPCI. Red A.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 6. novembra: GROFICA MARICA. Red E.
Nedelja, 7. novembra: AIDA. Gostovanje baritonista Sigmunda Zalevskega. Izven.
Ponedeljek, 8. novembra: Zaprt.

Slavni baritonist Sigmund Zalevski, ki je sinoči nastopil v vlogi Borisa v naši operi, gostuje zopet v nedeljo in sicer v Verdijevi veliki operi »Aida«. Prvotno javljeno gostovanje za soboto v operi »Rigoletto« je morala uprava na željo odličnega gosta spremeniti tako, da nastopi mesto v soboto, v nedeljo zvečer ob pol 20. uri. Vstopnice, ki so se že kupile za »Rigoletto«, veljajo za predstavo »Aide«.

Abonente reda E opozarjamo, da imajo vsled spremembe opernega repertoarja danes v soboto zvečer za svoj abonma »Grofica Marica« v običajni zasedbi.

Nedeljska popoldanska predstava bo v ljubljanski drami dne 7. t. m. ob treh popoldne. V priporočeni veseli kmetiški komediji »Slaba vest«. — Opozarjamo na to predstavo tudi občinstvo z dežele.

Iz gledališke pisarne. Uprava je na dnevno gledališko blagajno zopet uvedla telefon, tako da bo s tem ustrezno sl. občinstvu zaradi lažje informacije odnosno lažjega naročanja vstopnic. Štev. telefona je 231.

SLABA VEST.

Kmetiška komedija v treh dejanjih (petih slikah). Spisal L. Anzengruber. Poslovil A. Benkovič. Režiser M. Pugelj.

»Slaba vest« kakor tudi Anzengruber v splošnem danes slovenskemu gledališču ne pove mnogo. Je starost tiste vrste, ki ne more več zanimati. Če ga še danes rada igrajo nemška poletna gledališča, je vzrok v tem, da so ta dela lahka, alpsko slikovita in zabavna. Lahkotnost, ki je Dunajčanu v krvi, tudi Anzengruberja v formi ne pusti mnogo preko Raimunda in Nestroya. Čeprav je realisti, neprestano sili v operetne vloške, ki so tipični za te vrste ljudsko igre. Realističen je Anzengruber pač v označbi ljudi, se bolj pa v liberalni miselnosti, ki je osnova tudi v »Slabi vesti«. Tartuffski motiv je pisatelj kaj enostavno, neduhovito potaknil v zgodbo. Premoženi kmet Nagoda najde na stara leta svojo nezakonsko hčer in ji izroči posestva, dočim se reši svojega vsiljivega svaka Čimžarja. Čimžar je svetohlinski kmetiški pisemnik, lokav in negospodaren, pravo nasprotje dobrodušnega Nagodeta, v katerega je pisatelj položil precej žive alpske morale. Čimžarjeva podoba je pesniško krivična v toliko, v kolikor je igra tendenčna. Kmetiški pisemnik ima sicer svojo komičnost, ni mu pa kot tipu podkati moralne pokvarjenosti. V redu bi bilo, če bi Čimžar samo igral svoje pisemništvu, Anzengruberja ne bomo popravljali. Igra hoče biti tendenčna in občinstvo išče v tendenci svojo zabavo. To je tudi uspeh naše vpričo, kajti umetniški pri prvi predstavi ni bil kaj velik. Igra živo govori o alpskem življu, pri nas je režiser topot poskusil z doljenščino. Nekateri igralci so jo znali bolje kot pred letom gorenjsko, drugi so skušali vsaj malo pogniti po doljenščino; prav dobra sta bila v govoru g. Cesar in g. Zagar. G. Cesar je podal tudi Nagodeta še dovolj verjetno, dočim je g. Lipah igral Čimžarja od zunaj na noter in bolj pazil na stilizacijo teksta kot na resničnost igre. Njegova figura je polna drobnih zunanjih označb, ki se niso strnile v živo osebo. Medvenov Stefan je gladek in spreten, pa brez resničnih potez, g. Juvanova je podala Gabrovo Liziko še preveč odkritosrčno in veselo. Igra je res pripravljena za ljudsko predstavo. F. K.

HAMLET.

Da je »Hamlet« postal v resnici ljudska predstava, smo vnovič videli letos 1. novembra. Gledališče je bilo do zadnjega prostora zasedeno. Občinstvu se je videlo, da ne obiskuje velikokrat te prostorov, vendar je dostojno spremljalo igro —; veselje je imelo samo z besednimi igrami, dočim je tragedijo o vsem dobrem in zlem človeškem nehanju, tesno spojena s senco smrti in onstranskih skrivnosti, spremljalo s spoštljivo resnostjo kot bogoslužje. Predstava je bila tudi zelo dobra. Zlasti se je odlikoval g. Skrbinec kot kralj in dal vsej igri ostro smer. Rogozov Hamlet je bil na višku v tretjem dejanju. Prizor z igro pred kraljem je v celoti vrh režijske in igralske moči pri nas. V monologih je g. Rogoz odložil že precej afekta in se precej pogolblil. Ker so pri monologih radi boljše izraza notranjosti nekatere zunanosti odpadle že same po sebi, bi priporočil režiji, da jih poizkusi enkrat tudi brez svetlobnih učinkov; zlasti je preveč zunanje in zgolj odsko, da koncem Hamletovega monologa nastopi Ofelija še v temi, in da se oder naenkrat razsvetli, ko Hamlet začne z njo razgovor. Največja vrlina Hamletove vpričo je zunanja preprostost. Razdelitev odmorov je zelo zmerna in podpira občutje igre. F. K.

Mariborsko gledališče

Sobota, 6. novembra ob 20: DANES BOMO TIČI. Ab. B.
Nedelja, 7. novembra ob 15: PEGICA MOJEGA SRCA. — Ob 20: VESELI KMETIČ.
Ponedeljek, 8. novembra: Zaprt.
Torek, 9. novembra ob 20: PAGLIACCI in BASTIEN IN BASTIENNE. Ab. C.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 7. novembra ob 8. zv.: LJUBEZNI IN MORJA VALOVL.

Ljudski oder

v Mariboru.

Sobota, 6. novembra ob 8 zvečer: SRENJA. Drama v štirih dejanjih, spisal Janez Jalen; v dvorani Zadrugne gospodarske banke, Aleksandrova 6.

Knjige in revije

Sveti Stanislav Kostka. Življenjepis. Za dvestoletnico kanonizacije (31. dec. 1726) spisal Martin Štular, vzgojni vodja v škof. zavodu sv. Stanislava. Izdal Glasnik presv. Srca v Ljubljani, 1926. Tiskarna v Kranju. Strani 180 s 6 slikami. Knjiga stane broširana 20 Din (po pošti 21.50), vezana v pol platno 25 Din (po pošti 27 Din), v celo platno 30 Din (ozir. 32 Din). — Očetje jezuiti so dobro preskrbeli, da se bo dvestoletnica kanonizacije obeh mladinskih zavetnikov, obeh svetnikov njih reda, tudi med Slovenci dostojno praznovala. Za življenjepisom sv. Alojzija, izdanem v letošnjem juniju, je ravnokar izšel obširen življenjepis sv. Stanislava, pač prvi v takem obsegu v našem slovensku. Dva razloga nam to novo knjigo posebno priporočata: najprej osebnost svetnikova, potem pa tudi način, kako nam ga pisatelj predstavlja. O. M. Huber D. J. v svojem slovesnem delu o posnemanju svetnikov (Die Nachahmung der Heiligen, 1912, L.) govori v posebnem poglavju tudi o tem, da so nam svetniki našega rodu, dasi so vsi delo enega in istega Svetega Duha, bližji, lažje umljivi in jih torej lažje posnemamo. Primerjajmo obe ti življenji, pa bomo takoj videli temeljne razlike. Alojzij je bil sin Gornje Italije, rojen ob vznožju mrzlih, snežnih Alp; ondi so — v zgodovinski dobi — prebivali Galci (Kelti), podjarmili so si jih Rimljani, v 6. stol. po Kr. pa so prišli v tiste kraje še Longobardi (germanski rod). V ondotnih mestih je živila stara kultura. V Alojzijeve žile se je pretakala — mislim, da smemo to trditi — rimska kri: od tod tista železna doslednost, tista neizprosna strogost do samega sebe, skoro bi rekli, tista prirojena nepriljudnost, omiljena šele pozneje v občevanju z brati v redu. Celo do svoje matere je bil nekam hladen, kratkobeseden. Zgodaj, v svojem trinajstem, štirinajstem letu je bil že skoro zrel mož. Kaj čuda, če občutimo ob branju takega življenja glasno občudovanje, obenem pa neko tiho grozo zbog tolikšne strogosti. Kako vse drugače je pri Stanislavu! Kako se vedno in povsod vidi, da je bil slovanskega rodu, in še posebej sin globokočustvenega poljskega naroda. Samo srce ga je. Z otroško vdanostjo najraje govori o Mariji, svoji »nebeski materi«. V svoji pobožnosti do presv. evharistije se kar topi od blaženosti; njegova ljubezen do Boga silno vpliva tudi na njegova čutila: vedno mu teko solze svete radosti, v obrazu se razodeva notranji ogenj, notranji žar ga hoče sežgati. Njegova domišljija je bujna: umirajoč (umrl je v jutro Marijinega vnebovzletja) vidi vso slavo Marijinega prihoda v nebo. Bil je — tudi v tem pristen Poljak — romantično nadahnjene: romantičen je bil njegov beg z Dunaja v Dillingen, romantična njegova pešpot iz Dillingena doli na jug, v Rim. Vsa kultura poljskega naroda je bila takrat še zelo mlada: preprosti, neskončno nežni in mehki, skoro kakor otrok je ostal Stanko vse do svoje smrti. V naravi Poljakov in Rusov vidimo — vobče — neko pasivnost, v tem, da krivico raji trpe kakor pa store: diška leta Stankova na Dunaju nam o tem govore dovolj glasno. Pazni čitatelj bo našel morda še kak drug znak slovanske krvi Stankove in ko nam knjiga vso osebnost mladega Poljaka tako zvesto, tako individualno slika, združuje s to zvestobo še to prednost, da jo je pisal vzgojitelj, ki živi z mladino in pozna njene radosti in bridkosti: od tod na premožnih mestih, pa vsikdar ne vsiljivo, primerni migljaji za vzgojo značaja ob vzgledu sv. Stanislava. Ta dva razloga torej knjižico slovenski mladini posebno priporočata. — Letos bodo dne 13. t. m. ko Cerkev praznuje god sv. Stanislava, Poljaki z izrednimi prireditvami slavili spomin svojega svetega rojaka: tudi nam Slovincem je iz istega vzroka posebno ljub in drag. Ob čitanju te knjige nam bo le še ljubši in dražji. Naj bi bila do 13. t. m. v rokah vse naše mladine!

Glasba

»Mariji, Src Kraljici«. Devet Marijinih pesmi za mešani zbor z orglami, zložil Ant. Jobst. Samozaložba. Cena 10 Din od part. naprej po 8 Din. Pesmi, odobrene od knezoškofjskega ordinariata v Ljubljani, bodo dobrodošle srednjim in boljšim zborom. Naročajo se pri skladatelju v Zürich. Priporočamo!

Cerkveni vestnik

Služba božja za akademike se bo začela jutri (7. t. m.) v frančiškanski cerkvi. Ob 11 kratke govore, nato sv. maša. V govorih se bo obravnavala tvarina: »Vera in življenje v luči Očenaša«. Govori dr. P. Gvido Rant.

Meščanska Marijina kongregacija pri svetem Jožefu ima v nedeljo, dne 7. t. m. v kongregacijski kapeli ob sedmih zjutraj skupno sv. mašo in sv. obhajilo, popoldne ob pol štirih pa svoj redni shod. Polnoštevilno!

Za učiteljsvo

Izredni občni zbor »Slomškove zveze«. Osrednji odbor »Sl. zveze« sklicuje s tem na dan 13. novembra t. l. ob 9 dopoldne izredni občni zbor, ki se bo vršil v Akademskem domu po nastopnem sporedu: 1. Poročilo predsednika. 2. Sklepanje o stanovski združitvi z UJU — poverjenstvo Ljubljana. 3. Raznoterosti. Za udeležence je dovolil veliki župan ljubljanske oblasti pouka prost dan. Odlok od dne 5. nov. 1926, P. br. 871. Enako dovoljenje pričakujemo od mariborskega velikega župana. Zadeva je veljavna, zato pričakujemo velike udeležbe. — Odbor.

V nedeljo dne 7. t. m. cerkveni koncert na Viču v korist poplavljenca viške občine!

Sport

TEKME ZA GOSPOSVETSKI POKAL.

Jutri, v nedeljo ob 14. uri, igrisce SK Ilirije. Ljubljanski sportni klub bodo odigrali odsej vsako leto v korist Jugoslovanske Matice velik nogometni turnir za prehodni Gosposvetki pokal. Pekalna tekmovalna so organizirana tako, da more sodelovati na dan odločilnih tekem pri tej sportno-nacionalni manifestaciji čim več klubov. Tudi s strogo sportnega stališča je razporeditev odločilnih tekem tako nenavadna in pestra, da bo učinkovala izredno privlačno tudi na publiko ter ji nudila velik sportni užitek.

Na večerajšnji seji medklubskega odbora, ki ima izvesti letošnje tekme za Gosposvetki pokal, sta bili izrečeni obe semifinlni tekmi in je bil določen podroben program. Ob 14. uri igra prvo semifinlna tekmo Hermes in Slavija, drugo tekmo pa ob 14.45 Ilirija in Jadran. Za tem sledi nagovor zastopnika Jugoslovanske Matice, nato pa nastopita zmagovalca obeh semifinalnih tekem približno ob 15.30 k odločilni tekmi. Po možnosti se vrši od pol 14. do 14. ure ter v presledku med semifinlnim in finlnim promenadni koncert godbe dravske divizije. Blagejne bodo otvorene ob 13.15, vstopnina je z ozirom na propagandni pomen turnirja jako zmerna.

V slučaju da bi v prvih popoldanskih urah nastopilo deževno vreme, se bodo tekme najbrže odgodile na prihodnjo nedeljo.

MARIBOR.

Sportni dan za poplavlence. Na inicijativno Osrednjega odbora Rdečega križa v Mariboru je mariborski MOLNP sklenil, da se vrše vse sportne prireditve v nedeljo, 7. t. m. v znamenju in v prid poplavlencem v Sloveniji. Protektorat nad prireditvami je prevzel veliki župan mariborske oblasti dr. Pirkmajer. Prisostvovali bodo poleg velikega župana vsem prireditvam zastopniki oblasti, društva in korporacij, župan mesta Maribor ter komandant mesta s častniškim zborom.

Program prireditve je sledeči: Dopoldne ob 9 igrajo 1. junijorji LSSK Maribora proti Rapidovim junijorjem, ob pol 11 igra TSK Maribor proti »Vojski«. Popoldne ob tri četrt na 14. uru se bo vršila strela za kupo »Marburger Zeitung«. Startali bodo klubi »Maribor«, »Rapid«, »Merkur«, »Atletiki«, »Celje« in »Ptuj«. Start je na Koroški cesti, cilj pa na Trgu svobode. Ob 14. se vrši rokometna tekma med LSSK Mariborom in reprezentančnim teamom ostalih mariborskih družin, ob 15 pa igra prvak mariborskega okrožja LSSK Maribor proti reprezentanci klubov iz mariborske oblasti. Ker je čisti dobiček namenjen v humanitarne svrhe, se mariborska publika vabi na številni obisk.

Borenje in boks. V nedeljo, 7. t. m. se vrši v Götzovi dvorani ob 19 tekma v borenju in boksanju med klubi »Merkur« (Maribor) in »Slovan« (Ljubljana). Nastopilo bo 10—14 parov.

Celovški »Atletiki« v Mariboru. Dne 14. t. m. se vrši v Mariboru nogometna tekma med celovškim nogometnim klubom »Atletiki« in mariborskim »Rapidom«.

SPORT JE ŽIVLJENJSKA POTREBA.

Trgovsko sodišče v Hamburgu je izreкло zadnjič razsodbo, ki je zelo važna za sport v splošnem, posebej pa še za nogomet. Pri nogometni tekmi je dobil neki igralec poškodbo na kolenu, potrebna je bila operacija in pa bolnišnica. Delodajalec ranjencu ni hotel za dobo zdravniškega postopanja izplačati plače, češ, da je nezgodno igralec sam zakrivil in da on zato ni primoran, da bi plačeval zanj.

Sodišče je trgovca obsodilo na plačo mezde in na vzdrževanje igralca za dobo šestih tednov. Reklo je, da sportno igranje v danes ni več nekaj, kar bi ne bilo v skladu z normalnim potekom življenja; sport je danes za odpočitek, za zdravje in za poklicno delo bolj potreben kot kdaj prej. Gotovo je pri nekaterih sportnih izvajanjih nevarnost tako velika, da pomenijo nenavadno sportno igranje, na primer pri skokih s padalnim dežnikom. Pri drugih vrstah, na primer pri boksanju, je nevarnost odvisna od tega, ali naj gre boj do popolne bojne nesposobnosti ali ali pa naj služi samo za okrepitev telesa. Nogomet se z normalnim načinom življenja popolnoma sklada. Tudi udeležba pri tekmi ne pomeni še nobene nevarnosti; brez tekmovalstva dveh strank bi ta sport kaj malo koristil. Sicer je pa v vseh sportnih panogah z dolgoletnimi skušnjami za to preskrbljeno, da ne pride do izrodov, ki bi mogli možnost nevarnosti povečati.

Vsekakor zelo zanimiva razsodba in prav zanimivo utemeljevanje.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 5. novembra 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		Najvišja temp.	Najnižja temp.
						ob opazovanju	v mm de 7h		
Ljubljana (dvorec)	7	761.7	10.9	90	NE 0.5	10	škrop	12.3	
	8	761.4	12.4	90	mirno	10	megleno		
	14	760.4	14.6	79	N 0.5	8			
	21	761.8	13.0	94	S 0.5	7	megla	15.4	10.8
Maribor		761.6	9.0	96	NW 3	5		19	6
Zagreb		760.9	13.0	96	E 1.5	10	po megli	19	12
Belgrad	8	762.8	12.0	68	S 7	8		19	10
Sarajevo		763.4	12.0	71	mirno	19	dež	2.0	24
Skopje		767.4	11.0	85	mirno	10		21	7
Dubrovnik		760.8	20.0	87	S 9	9	po dežju	38.0	23
Split		760.9	14.0	86	E 5	10	morje lahko	30.0	21
Praga	7	760.2	10.0	—	mirno	10	megla	4.0	11

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Dunajska vremenska napoved za soboto, dne 6. novembra: Zopet se začne oblačiti, dež.

Povpr. barometer nižji ko včeraj za 1.1 mm.

Pregled vremena od 30. oktobra do 3. novembra 1926.

(Podatki datirajo od 8. ure dotičnega dne.)

30. Močnejši zrač. tlak z delno oblačnim vremenom zaseda Jonsko morje ter juž. Balkan (Skoplje 769). Atlantski tlak niz. barometra vlada v ostali Evropi in je prizadel posebno Sloveniji in Julijskim krajinam z viharnimi nevihtami velikih škoda. Dvignil je v državni toploti za ca 7° C.

31. Položaji slabega in močnega zrač. tlaka so v glavnem enaki večeršnjim. V Primorju traja široko, v Italiji in zah. Sloveniji nevihte. Vedro je na jugu SHS, v območju vis. tlaka. Toplota popušta, vzlic temu je še previsoka za sedanjí čas.

1. Niz. zrač. tlak se preliva prek Poljske (barom. 750) v severovzhod, njegovi zaostanki segajo v obliki jezika do okrožja Sardinije. V Italiji in na Jadranu še niso ponehale nevihte. Na sred. in vzhod. Balkanu teži vzhodni, na Francoskem zahodni močan tlak, zato je vreme v označenih delih delno oblačno, tudi vedro. V SHS je hladnejše za ca 3° C.

2. Niz. tlak, odtrgan od svojih delov na Tiren. morju, je silno naglo odplul v vzhod, z njim tudi deževno vreme (Varšava danes 774). Prepustil je kraje močnejšemu tlaku, severozahodnemu hladnemu valu. Vreme je v zahodni, srednji in južno-vzhodni Evropi mirno, vedro ali delno oblačno, pri nas hladnejše za ca 5° C.

3. Na Atlantiku v Franciji, v Sloveniji in Primorju dežuje znova (barometer v Rochefortu 749). Lepo vreme v Rusiji in na Balkanu je posledica ondotnega visokega barometra (Targopol 779). Velike zrakotlačne razlike na Balkanu povzročajo močno košavo v okrožju Belgrada ter široko na gornjem Jadranu. V SHS je zlahkalo v severnem in krajnem juž. delu.

Pregled toplote v gorenji dobi.

Spitsbergi	-11	—	-12	—	-5
Leningrad	-5	2	-2	-6	-6
Moskva	-3	0	1	0	—
Stokholm	—	—	-8	—	3
Varšava	9	8	12	2	2
Budapest	12	14	10	9	6
München	7	7	10	—	5
Berlin	10	4	—	3	6
Seydisfjord (Island)	-3	0	—	—	-2
London	3	—	-3	—	3
Paris	8	5	4	—	5
Lyon	16	14	5	—	8
Madrid	10	—	—	—	9
Rim	22	25	19	—	15
Ataccio	21	26	—	—	13
Messina	26	—	22	11	21
Sofija	4	5	—	5	6
Bukarešt	13	—	16	—	—
Odesa	—	3	16	—	—

Gospodarstvo

Usoda upnikov insolventnih bank in prisilna poravnava.

Usoda treh večjih bank in njenih upnikov, predvsem vlagateljev, že dolgo časa visi v zraku. Vsi trije zavodi stojijo tik pred konkurzom. Treba je torej rešiti, kar se rešiti da.

Ugledne gospodarske organizacije tu in inozemstva so se obrnile na trgovskega ministra dr. Krajača s prošnjo, da v kratkem izda zakonski načrt o prisilni poravnavi in ga predloži skupščini. Ni dvoma, da bi se potem prisilne poravnave dale marsikaj rešiti, predvsem pa velik del vlog pri omenjenih bankah, ki bi bile v slučaju konkurza več ali manj izgubljene. Toda v zadnjem času se vedno pogostje oglašajo protivniki poravnave, ki trdijo, da bi tak zakon škodoval našemu kreditu, čeprav so ravno organizacije inozemskih upnikov, in to največje, izrazile željo, da se pri nas ponovno uvede poravnalno postopanje. Zanimivo je, da so bile prvotno nekatere organizacije za uvedbo poravnave, v zadnjem času pa so pod vplivom gotovih osebnosti zavzele nasprotno stališče. Govori se, da igrajo tu politični in osebni motivi glavno vlogo. Toda vprašanje je preveč resno, da bi taki momenti igrali odločilno vlogo na škodo upnikov in celokupnega gospodarstva, kajti koristi pričakujejo od konkurzov teh bank le gotove tretje osebnosti, ki hočejo pri likvidaciji konkurzne mase zaslužiti ogromne vsote.

Radi nujnosti tega vprašanja je trgovski minister dr. Krajač izdelal, z ozirom na insolventne tri banke, zakonski načrt o prisilni poravnavi, ki naj velja samo za denarne zavode, obvezane na javno polaganje računov, ki sprejemajo hranilne vloge. S tem zakonom naj bi se ustvarila možnost, da se reši vsaj del, pri omenjenih bankah naloženega denarja. Ne gre tu za malenkostne vsote. Insolventna Srbska poljedelska banka v Beogradu ima preko 30 milijonov vlog. Banka in štedionica za Primorje v Sušaku ravno tako 30 mil. Din. Slavenska banka pa preko 200 milijonov dinarjev. V nevarnosti je torej vloženi kapital od preko četrtil milijarde dinarjev. Pri tem pa še niso vpoštevani ostali upniki.

V svrhu preventivne zaščite vlagateljev se pripravljajo v ministertvu za trgovino in industrijo drugi zakon (projekt Centrale denarnih zavodov), vendar pa je rešitev vlagateljev omenjenih bank važnejša.

Načrtu zakona o prisilni poravnavi za denarne zavode se protivi v prvi vrsti Udrugi bank v Beogradu, ki je poslalo trgovskemu ministru spomenico, v kateri se navaja, da bi tak zakon ustvaril nezaupanje komitentov in vlagateljev, onemogočil redno funkcioniranje kredita, trpel bi trgovski kredit kakor tudi kredit naših bank v inozemstvu, oškodoval bi upnike itd.

Ti razlogi pa ne držijo. Kajti ravno inozemske in domače organizacije upnikov (kreditatorjev) zahtevajo ponovno uvedbo prisilne poravnave, zato nikakor ne more trpeti kredit, nasprotno naš kredit bo utrpel dalek večjo škodo, če banke zapadejo v konkurz. Isto velja glede nezaupanja vlagateljev, ki bo tem večje, čim več bodo morali upniki omenjenih bank izgubiti. Ni to nikak eksperiment, kakor to navaja spomenica, kajti naše sosedne države so vse obdržale sistem prisilne poravnave; Nemčija pa ga pravkar uvaja. (Pred nekaj dnevi je nemška vlada predložila parlamentu »zakon o poravnavi za preprečitev konkurza«.) Ogrska je šla še dalje in je uvedla poleg sodne poravnave še izvensodno prisilno poravnavo, ki je v kratkem času po-

kazala tako lepe uspehe, da se namerava uvesti tudi v drugih državah.

Da vsi ti argumenti prisilne poravnave ne veljajo, naj navedemo v dokaz mnenje dr. O. Daskaljuke, generalnega tajnika glavne zveze upnikov (Hauptverband der Kreditoren) na Dunaju.

V diskusiji radi reforme poravnalnega postopanja se vedno bolj uveljavlja ona smer, ki se zavzema za to, da se obdrži sodno poravnalno postopanje z eventualnimi dodatki in spremembami. Kot praktik z bogatimi izkušnjami, ki ima vsaki dan priložnost opazovati poslovanje v kreditnem gospodarstvu, je dr. Daskaljuk prišel do sledečega zaključka:

1. da je tudi v gotovih oziroma pomanjkljiv sistem sodno poravnalnega postopanja boljši kot sistem brez možnosti sodne poravnave in 2. da mora pravilni sodno poravnalni postopek, poleg čim boljše zaščite interesov upnikov varovati tudi nedolžnega dolžnika, kajti končno sta dolžnik kot upnik večinoma člana ene in iste gospodarske enote.

Tako poravnalno postopanje, ki v gotovih oziroma varuje tudi interese dolžnika, more preprečiti tudi brezskrbnost pri kreditiranju, kar v mnogih oziroma lahko omeji obseg slučajev insolventnosti.

Najnovejši predlogi o reformah gredo še dalje. V početnem štadiju poravnalnega postopanja naj se omogočijo neposredna pogajanja med dolžnikom in upniki brez sodelovanja sodišča.

Poravnalni postopek naj vsebuje torej take »pločbe«, ki naj veljajo predvsem za onega dolžnika, ki je vsled višje sile prišel v neugoden finančni položaj. Lahkomiselnim dolžnikom, pa se naj vzame možnost nadaljnega obsoja. Razširiti se morajo pravice upnika glede kontrole postopanja, uvesti se mora obligatorično upniški svetovet z avtonomnimi pravicami. Uvesti se mora kot prva etapa postopanja obligatorično privatno poravnavo, s čemur bi se le sankcioniralo in popeljalo obstoječe stanje, po katerem vsaki dolžnik skuša najprej doseči privatno in tiho poravnavo. Konečno pa se morajo znižati stroški postopanja kakor tudi honorarji upraviteljev poravnalne mase.

Vesti nekaterih belgrajskih listov, ki poročajo, da nameravajo naše sosedne države na pritisk upnikov, ukiniti poravnalno postopanje so gotovo popolnoma izmišljene in imajo le namen sugerirati javnosti škodljivost takega postopanja v korist trenutnim interesom gotovih osebnosti.

Nova Blerova ponudba za posojilo od 40 milijonov dolarjev. »Pravda« poroča, da je bančna skupina Bler ponudila naši državi novo posojilo v znesku 40 milijonov dolarjev. To posojilo bi se realiziralo po končni ureditvi našega dolga v Angliji in starega bosanskega dolga v Amsterdamu. Podrobnejši pogoji poročilo ne navaja. Znatno skrčen kredit za gradnjo novih železnic. Prometni minister je predložil skupščini zakonski predlog o naknadnih kreditih prometnega ministertva za proračunsko leto 1926-27. Za kritje teh novih izdatkov v znesku 100 milijonov dinarjev se bodo zmanjšale gotove postavke dosedanjega proračuna. Najobčutnejše se bo skrčil kredit za gradnjo novih železnic. Po zakonskem predlogu prometnega ministra bi se moral ta kredit zmanjšati za 40 milj. Din.

Konferenca o vprašanju, kako bi bilo porabiti fond pri ministertvu za socialno politiko iz prispevkov, pobranih temeljem navedbe z dne 28. decembra 1922, se je vršila v četrtek, dne 4. novembra t. l. na poziv Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Posvetovanja, ki ga je vodil provizorični predsednik g. Ivan Schrey, so se udeležili kot odposlanci velikega župana za ljubljansko oblast g. dr. Suhač, kot zastopnik velikega župana za mariborsko oblast g. dr. Majcen, v imenu občine ljubljanske vladni komisar g. A. Mencinger in dr. R. Fuks, župan maribor-

ski g. dr. Leskovar, kot zastopnik Delavske zbornice njen tajnik g. Uratnik, ravnatelj dr. Bohinc kot predsednik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, g. dr. Golja kot predstavnik Zveze industrijev ter zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin in zbornična tajnika gg. dr. Windischer in dr. Pless. Po uvodnih poročilih g. dr. Frana Windischerja in g. Filipa Uratnika o stanju tega vprašanja in o dosedanjih prizadevanjih na tem polju, se je razvila živahna razprava, v katero so posegli zlasti gg. dr. Leskovar, Filip Uratnik, dr. Windischer, dr. Suhač, dr. Majcen, vladni svetnik Mencinger, dr. Fuks, Iv. Ogrin in dr. Golja, je obvladala soglasnost v mnenju, da je umestno držati se pri tem vprašanju glede uporabe fonda teritorialnega načela. Želeli je, da se čimprej aktivira predmetni fond, katerega bi bilo treba tako glede že nabrane vsote kakor glede prihodnih prispevkov porabljati dvodelno, in sicer na eni strani za podpiranje brezposelnih neposredno, na drugi strani pa na ta način, da bi se pospeševalo s tem denarjem graditev malih in delavskih stanovanj, samske domove, zavetišča itd.

Uvoz črnega premoga iz Nemčije. Glasom nemške izvozne statistike je Jugoslavija v prvih 9 mesecih tekočega leta uvozila iz Nemčije 315 tisoč 800 ton črnega premoga. Lani Jugoslavija ni uvažala nemškega premoga. Odkar pa je prišel štrajf angleških rudarjev, je prestal uvoz angleškega črnega premoga, ki se je moral nadomestiti z nemškim črnim premogom. V celoti je Nemčija v prvih 9 mesecih uvozila 24.6 milij. ton črnega premoga napram 13 milij. ton v prvih 9 mesecih l. 1925.

Propaganda za našo industrijo. Trgovski minister namerava organizirati propagando za našo industrijo v inozemstvu. V to svrhu bo pozvalo vsa industrijska podjetja naše države, da mu dajo na razpolago fotografije in sličen propagandni material.

Borza

Dne 5. novembra 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.405—13.495 (13.46—13.49), Italija 242.80—244.86 (242.16—244.16), London 274.55—275.35 (274.55—275.35), New York 56.535—56.735 (56.60—56.80), Pariz 187.52—189.52 (192—194), Praga 167.60—168.40 (167.60—168.40), Dunaj 7.985—8.015 (7.985—8.015), Curih 10.9275—10.9575 (10.9275—10.9575).

Curih. Beograd 9.1425 (9.1425), Budimpešta 72.65 (72.60), Berlin 123.325 (123.3125), Italija 22.25 (22.225), London 25.14 (25.14), New York 518.75 (518.625), Pariz 17.30 (17.075), Praga 15.36 (15.355), Dunaj 73.175 (73.175), Bukarešt 7.2625 (2.85), Sofija 3.7425 (3.74), Bruselj 72.15 (72.15), Amsterdam 207.35 (207.3925).

Dunaj. Devize: Beograd 12.48—12.52, Kodanj 188.20—188.60, Milan 30.28—30.38, New York 707.95—710.05, Pariz 23.19—23.29, Varšava 78.60—79.10. Valute: dolarji 706.30—711.30, francoski frank 23.27—23.43, lira 30.12—30.28, dinar 12.48—12.54, češkoslovaška krona 20.94—21.06.

Praha. Devize: Lira 144.92, Zagreb 59.52, Pariz 112.05, London 163.40, New York 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77.50—78, agrari 48.75—44, vojna odškodnina 334—334.50, kasa 334—334.50, nov. 335—336.50, dec. 337.50—339, Hrv. esk. 100—100.50, Kred. 100—101, Hipobanka 56.25—57, Jugobanka 95.50—97, Praštediona 865—867.50 Ljublj. kredita 150 zaklj., Srpska 130 den., Narodna banka 4250 den., Sečerana 400—415, Nihag 12 bl., Gutmann 250—260, Slavex 100 den., Slavonija 34—34.50, Vevče 105 den.

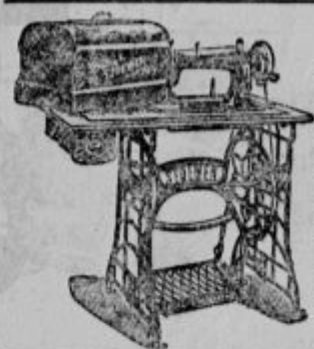
Ljubljana. 7% invest. posoj. 73 den., vojna odškodnina 330 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 194—198, Ljublj. kredita 145—145, zaklj. 145, Merkantilna 95—97, Praštediona 865—868, Kred. zavod 165—175, Strojne 70 den., Vevče 102 den., Stavbna 55—65, Sešir 104 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 792.000, Živno 740.000, Alpine 409.000, Greinitz 68.000, Kranjska industrijska 444.000, Trbovlje 381.000, Hrv. esk. 142.000, Leykam 121.000, Hipobanka 71.500, Avstr. tvornice za dušik 220.000, Slavonija 44.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bordonali 28-28, od 6—12 m, fco meja 1 vag. 310—310, zaklj. 310, hrastova drva, suha, zdrava, meterska, 10—15% okroglice, fco Postojna tranz. 16 vag. 23—24, zaklj. 23, hrastove podnice, 43, 50 mm, 260 in 280 m, 1. I., franko meja 1230 denar. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 75-76, 2%, fco nakladalna postaja 292.50 bl., pšenica 73-74, fco vagon nakl. postaja 287.50 bl., kuruza umetno sušena za XI, XII., fco vagon nakladalna postaja 175 bl., kuruza nova, času primerno suha, fco vag. nakl. post. 125 bl., kuruza v storžu, nova, fco vag.

nakl. post. 90 bl., oves novi, fco nakl. post. 157.50 bl., rž, 71-72, 2%, fco vag. nakl. post. 215 blago, ječmen krmilni, 62-63, fco vag. nakl. post. 160 bl.; ječmen krmilni, 63-64, fco vag. nakl. post. 165 bl.; ječmen letni, 65-66, fco vag. nakl. post. 185 bl.; otrobi drobni, fco vag. nakl. post. 125 bl.; fižol beli, 3—4 odst., fco vag. nakl. post. 175 bl., fižol rumeni, 3—4 odst., fco v. nakl. post. 175 bl., krompir, fco vag. slov. postaja 135 bl.; laneno seme fco Ljubljana 380 den.; laneno seme Podravina fco Ljubljana 370 den.; seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. postaja 100 bl.

Najpopolnejši
STOEBER
Šivalni stroji
za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.
Preden si nabav. stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki
L. BARAGA
Ljubljana
Selenburgova ulica št. 6/1.
Brezplačen pouk. 15 l. jams.
Telefon št. 980.

Velika izbira - najnižje cene!

Zimsko perilo
copate, rohavice, svetnje
klobuke
dežne plašče
čevlje
čepice, kravate itd. nudi najugodnejše splošno znana tvrdka
Jakob Lah, Maribor
samo Glavni trg 2

Zadruga čevljarjev

za sodni okraj Ljubljana, vljudo naznanja slavn. občinstvu in cenj. naročnikom, da sprejemajo posamezni čevljarški mojstri

snežne čevlje ter galoše

v popravilo. — Dalje izvršuje točno posameznim naročnikom tudi vse zimske, sportne ter LUKSUS-ČEVLJE s kožuhovino obšite. Blago dobijo gg. člani v Produktivni zadrugi čevljarjev za Slovenijo v Ljubljani, Hrenova ulica 4.
NACELSTVO.

A. ŠINKOVEC nudi gospodom:

samovoznice svilene Din 19
nogavice modne. . . Din 17
naramnice . . . Din 12
srajce z 2 ovratn. Din 63
" bele . . . Din 78
rohavice . . . Din 21
" glace . . Din 87
" švedske . Din 100
klobuki . . . Din 98
volneni telovniki . . Din 128

NASL. K. SOSS

UNDERWOOD

pri **Lud. Baraga, Ljubljana**
Selenburgova ul. 6/1. Telefon št. 980.

UNDERWOOD

Sir H. Rider Haggard:

35

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Spanci so razdelili med nas vode in kruha ter odšli. Zeljno sem pil vodo, kruha pa nisem mogel jesti, ker je bil plesniv. Glasovi okrog mene, ki sem jih slišal, in prizori, ki sem jih videl, so bili tako strašni, da niti poskusiti nočem, da bi jih opisoval.

Ves čas smo ginili od grozovite vročine, ker je solnce neumljeno prodiralo skozi deske v stropu. Ker ni bilo čutiti, da bi se ladja premikala, sem sklepal, da ni bilo vetra in je ladja samo plavala po brezvetrnem morju. Vstal sem in uprl pete ob rebra ladje in hrbet ob steno; tako sem se malo vzdignil in sem videl zgoraj na krovu noge mimo hodečih.

Naenkrat sem opazil, da je eden teh ljudi nosil duhovsko obleko in sem sklepal, da je to gotovo moj tovariš duhovnik, s katerim sva se bila rešila. Skušal sem vzdigniti njegovo pozornost, kar se mi je naposled posrečilo. Kakor hitro je duhovnik doznal, kdo je bil spodaj pod njim, se je ulegel na palubo, kakor da bi hotel počivati, in čez nekoliko časa sva se razgovarjala. Povedal mi je, da ni vetra, kakor sem bil že sam uganil, in da je na ladji izbruhnila grozna bolezen, ki je pobrala že tretjino mornarjev; pristavil je, da je to kazen »božja« za njihovo krutost in hudobnost.

Odgovoril sem mu, da je ta kazen zadela tudi ujete sužnje, in ga vprašal, kaj dela tako zvani Sarceda, kakor so rekali de Garciji. Izvedel sem, da je

baš tisto jutro obolel; vesel sem bil te novice, kajti če sem ga bil sovražil že poprej, si vsakdo lahko misli, kako šele sem ga sovražil sedaj. Naenkrat me je duhovnik zapustil in se vrnil čez nekoliko časa z vodo, pomešano z limoninim sokom, katera mi je dišala kot božji nektar, in nekoliko dobrega mesa ter sadja. Vse to mi je podal skozi luknjo v stropu; željno sem z okovanimi rokami pograbil vse in hlastno povžil. Naenkrat pa je v veliko mojo nevoljo odšel in se ni več vrnil: šele drugo jutro sem izvedel vzrok njegovega nenadnega odhoda.

Minul je dan in doiga noč in ko so drugo jutro Spanci zopet prišli pogledat v spodnji del ladje, so našli štirideset mrtvih in mnogo več bolnih. Ko so zvelikli mrtve iz prostora in odšli, sem zopet vstal in čakal, da bi prišel moj prijatelj duhovnik; ni ga bilo, niti tedaj niti nikdar več.

Dvanajsto poglavje.

Tom se reši na obrežje.

Dobro uro sem stal in iztegoval vrat proti odprtini, da bi zagledal duhovnika. Moči so me že zapuščale in z vsó silo sem se premagoval, da se ne bi zgrudil, kar sem videl mimo odprtine iti žensko obleko, v kateri sem spoznal obleko ene izmed žensk, ki so se bile rešile z menoj v čolnu.

»Señora,« sem šepnil, »za božjo voljo, poslušaj me! Jaz sem, d'Aila, vkovan v železje tukaj spodaj med sužnji.«

Osupnila je, nato pa je sedla na krov kakor prejšnji dan duhovnik; pripovedovati sem ji začel o groznem svojem položaju, ker nisem vedel, da je

že vedela, kako je z menoj v spodnjem delu ladje.

»Oj, senor,« mi je odgovorila, »teško, da so hujše kot tukaj zgoraj. Strašna bolezen divja med mornarji, šest jih je umrlo danes, še vse več pa jih besni v strašni mrzlici. Želim samo, da bi nas bilo pogotnilo morje z ostalimi vred, saj smo se rešili samo zato, da smo zašli v drug pekel. Meni je umrla mati, moj mali brat pa umira.«

»Kje pa je duhovnik?«, sem vprašal.

»Davi je umrl, pravkar so ga bili vrgli v morje. Pred smrtjo je govoril z menoj in mi naročil, naj ti pomagam, če je v moji moči. Ampak takrat se mu je že mešalo in sem mislila, da govori samo v blodnji o tebi. Kako ti morem pomagati?«

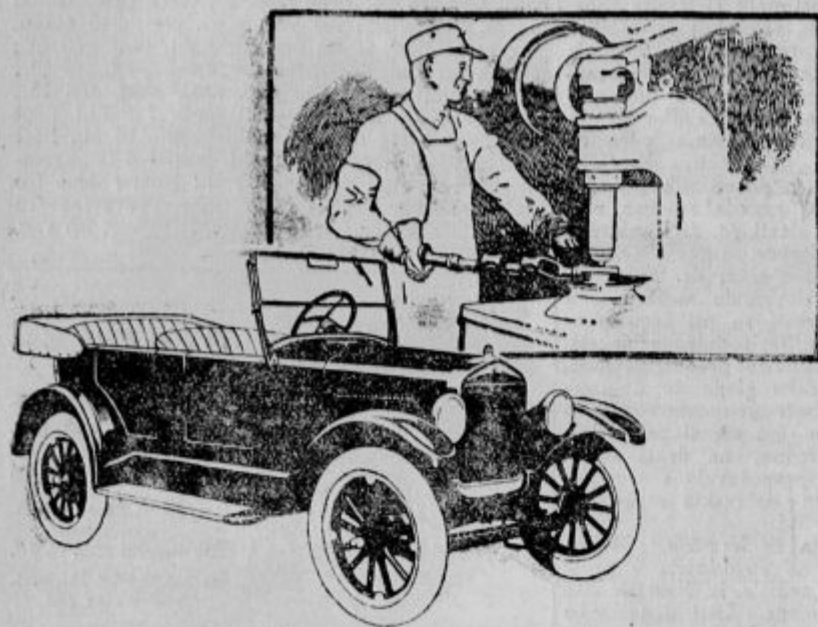
»Ali ne bi mogla prinesiti nekoliko živeža in pijače,« sem odgovoril. »Bog daj mir in pokoj duši našega prijatelja. Kako pa je s kapitanom Sarcedo? Je-li tudi že umrl?«

»Ne, senor, edino on okreva med vsemi, ki se jih je kuga lotila. Sedaj pa moram k bratu, prej ti pa prinesem živeža.«

Odšla je in se kmalu vrnila z mesom in steklenico vina, ki jo je bila skrila pod obleko; zavžil sem, kar mi je prinesla, in prosil Boga za njo.

Dva dni me je tako preskrbovala z živežom, katerega mi je ponoči donášala. Drugo noč mi je povedala, da je izmed vsega moštva ladije ostalo samo petnajst mornarjev in en častnik nedotaknjenih od bolezni, da je njen brat umrl in da je brčkone tudi ona zbolela. Povedala mi je tudi, da je že skoraj vsa voda pošla na ladji in da je za sužnje samo še malo živeža. Zatem je ni bilo več; mislim, da je tudi ona umrla.

Pripoveda mo. LUDSKO KNJIZNICO (Jugoslavanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Karam, volji pes. Kanadski roman. 18 Din, vezan 30 Din. — 20. zv. J. O. Curwood, Karam, volji pes. Kanadski roman. 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda. 30 Din, vez. 40 Din. — 22. zv. Otoka kapitana Granja. Popolnjenje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din, vez. 58 Din.

Nepobitno Dejstvo!

Pri Fordovih izdelkih se ni štedilo v nobenem oziru pri nabavnih stroških. Da so naši vozovi kljub temu najcenejši izmed vseh poznanih vozov iste jakosti vzrok je ta, ker je problem produkcije Fordovih izdelkov rešen na temelju gospodarskih iskustev, spoznanih in izvedenih edino le po Fordu.

Najboljši dokaz, da je kvaliteta surovega materiala in prvovrstnost Fordovih vozov brezkonkurenčna je, da je do danes v prometu že čez 14 milijonov njegovih vozov.

Oglejte si najzadnje tipe odprtih in zaprtih Fordovih vozov in dejte si raztolmačiti številne prednosti njegovih strojev!

Ford

Ford Motor Company

Obiščite še danes jednega izmed naših brezštevilnih zastopnikov v državi

Ford ZASTOPSTVO za SLOVENIJO
AMERICAN MOTORS Ltd.
Dunajska cesta 9
Telefon 477. Telegrami „Amot“

Pridno, pošteno dekle se išče k trem otrokom za čez dan. Naslov pove uprava pod št. 7632.

Starejša šivilja

ali pletilka, z lastnim strojem, dobi trajno, mirno in samostojno mesto po dogovoru, če mi posodi proti popol. jamstvu 15.000 Din. - Več v upravi lista št. 7538.

Učenca poštene in pridne, z dobrimi šolskimi uspehi, sprejme takoj LEOPOLD GRABRIJAN - Metlika, trgovina z meš. blagom.

OGLAS. Zakupnika

rabi Pirotski oficirski dom. Pogoji vrlo povoljni; posel rentabilen. - Ponudba naj se pošlje Oficirskemu domu, Piro, Srbija, 7586

Sposoben FRIZER ki dobro ondulira - z dolgoletn. spričevali, se išče za takoj. Ponudbe s fotografijo pod št. 7613 na upravn. ništvu »Slovenca«.

Jedilnica!

Kupim opravo za jedilno sobo iz trdega lesa ali furnirano, tudi že rabljeno. Ponudbe pod št. »Jedilnica« št. 7628 na upravo »Slovenca«.

PLETILJE

dobe stalno delo (popolna izdelava telovnikov) na dom, proti izredno dobri plači. Naslov v upravi pod: 7616.

ORGANISTI! Kompletan OPALOGRAF se ugodno proda (plošča 16x24 cm) Informacije v upravn. ništvu lista v MARIBORU.

KMEČKO DEKLE

pridna in poštena, katera bi se želela naučiti dobro v kuhanju, išče mesta, najraje v večjem mestu v Sloveniji. Naslov v upravi lista pod št. »Zanesljiva« 7596.

Fanta v učenje sprejme - Gustav PUC, kleparstvo, Tržaška cesta 9.

MESEČNO SOBO s poseb. vhom, oddam gospodu s 15. nov. Izve se: Krakovski nasip 16-1

SOBO (preprosto) - išče mirna stranka. Plača za nekaj mesecev naprej. - Cenj. ponudbe na upravo lista pod št. »Soba« 7618.

DRAŽBA!

Dne 14. novembra t. l. se vrši ob 10 dopoldne v župnišču ZASIP dražba SOBNE OPRAVE, polj. vozov, pridelkov, novih sank l. dr. drobnarij. - ZASIP pri Bledu, dne 2. novembra 1926. 7576

SADNO DREVJE vseh vrst, l. slov. drevesnice DOLINSEK, šent Pavel, Savinjska dolina.

Volno in bombaž za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU - Ljubljana, Stari trg št. 12 - in Židovska ulica št. 4.

KLOBASE pristne kranjske priporočila za sezijo IVAN JEMEC mesar in prekajevalec, Maribor, Koroska c. 102. Razpošilja po vsej državi od 5 kg naprej. Trgovci imajo popust!

Gramof. plošče

rabljene, zamenjujemo in menjamo v račun. A. Rasberger, Ljubljana - Tavčarjeva ulica 5. 6935

Otvoritev zasebnega tečaja za čevljarstvo

za gg. mojstre in pomočnike. - Začetek tečaja dne 8. novembra. - Vse informacije daje g. J. Steinman, str. uč. in vodja tečaja, Poljanska cesta 13, Ljubljana.

STAMPILJE
T. RABIC
Ljubljana
KOLOVORSKA UL. 26

PRESELITEV.

Zobni atelje

Leop. Weiss

se je preselil

in se nahaja

Sv. Petra c. 64

Prodajni hišo

v lepem mestu na Gorovskem, zelo pripravna za tovarno pletenino, večje obrtnike ali kaj sličnega. Cena 140.000 Din. Plačilni pogoji: takoj 40 tisoč dinarjev, ostanek v obrokih po 1000 Din mesečno. - Ponudbe upravi pod »Ugodno« št. 7575.

Gostilna

dobrodošla, s tremi sobami za goste, veliko verando, kegljišče, vrt za goste, veliko stanovanje ter LEPO POSESTVO - približno 10 orolov (travniki in njive), z velikimi hlevi, se takoj odda ugodno v najem zaradi starosti posestnice. - Ponudbe ozir. informacije: Pobrežje, Zrkovska c. 43.

Steklena

strešna opeka

je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

Kako si vzdržava dama svojo mladostno svežost?

Želja vsake dame je si ohraniti svojo mladostno svežost do starosti. To dosega Američanka in Francozinja s kulturo telesa in s prikladnim oblačenjem, posebno pa z obutvijo. Ona je spoznala, da je dobro negovana noga temeljni pogoj za dobrobit. Na ulici - v zimi - usnjati čevlji, doma, v uradu ali pri delu čevlji iz blaga - to je njena lozinka

Dame, nosite doma ali pri svojem poslu čevlje iz žameta ali lastinga. —

Čevlji iz tkanine zrači nogo, jo vzdržuje suho in toplo, je gibek in udoben, preprečuje utrujenost, oiajšuje delo.

Priporočamo naš model:

4445 iz la žameta Din 99'—

4345 iz la lastinga Din 99'—

Rata

BUKOVA DRVA V nedeljo priredi godbeno društvo »Gradašica«
ponudite družbi zabavni večer
»ILIRIJA«, Ljubljana Kralja Petra trg št. 8. v gostilni »AMERIKA« na Glincah, Tržaška c. 3
Za jesensko saditev nudim prtilkavo sadno drevje in lepotočno grmičevje. - Anton FERANT, trgov. vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg št. 3. 7457

Bukova in gabrova drva za kurjavo

kupuje vagonške pošiljke
S. Hiršla sin, Zagreb-Podolje 9

Vijudno se priporočam

za kritje streh, postavljanje žlebov in vsa popravila.

GUSTAV PUC, kleparstvo

Ljubljana, Tržaška cesta št. 9
(nasproti tobačne tovarne).

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Najnižje cene. Gritzner, Adler Tudi na obroke, Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v vezenju brezplačno. Večletna garancija.

V globoki žalosti naznanjava, da nama je najina predobra soproga, oziroma mama, gospa

Marija Oblak roj. Kanc

v torek 2. t. m ob 7 uri previdena s tolažili sv. vere, nenadoma preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo 7. t. m ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče sv. Pavla.

Sv. maše zadušnic se bodo brale v raznih cerkvah.

Vrhnik, dne 5. novembra 1926.

Mici Oblak, hčerka.

Ivan Oblak, soprog.